

Souhrnná teritoriální informace Spojené arabské emiráty

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Abu Dhabi ke dni 05.04.2010

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Spojené arabské emiráty (Al-Imarát al-Arabíja al-Muttahida) – The United Arab Emirates.

1.2. Rozloha

- Dle odhadu 77 700 km² bez ostrovů, 83 600 km² s ostrovy; hranice se Saudskou Arábií (v poušti) nejsou z části přesně vymezeny.

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

5,4 mil. (stav ke konci roku 2009 podle posledního odhadu EIU). Hustota osídlení je velmi nerovnoměrná, hlavní sídla jsou soustředěna na mořském pobřeží a rozsáhlá pouštní oblast je téměř neobydlená. Podíl ekonomicky činného obyvatelstva dosahuje vzhledem k cca 80% podílu přistěhovalců až 59 %.

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Průměrný roční přírůstek činil v minulosti obvykle 5 až 6 %. Vloni ale došlo poprvé ke snížení počtu obyvatel o cca 0,2 mil, které souvisí se zpomalením hospodářského rozvoje a odjezdem zahraničních pracovníků. Specifikem je vysoký podíl (cca 68 %) mužské populace daný jednostranným složením přistěhovalců za prací.

1.5. Národnostní složení

- cca 18 % tvoří původní obyvatelstvo
- cca 10 % představují Arabové z Egypta, Jordánska, Súdánu, Libanonu, Sýrie atd.
- cca 60 % jsou občané asijských zemí (Indie, Pákistán, Bangladéš, Filipíny, Srí Lanka)
- cca 8 % jsou Iránci
- cca 4 % tvoří občané ze zemí vyspělých (nejvíce - cca 120 tis. z Velké Británie)

1.6. Náboženské složení

- Státním náboženstvím je islám, většina obyvatelstva se hlásí k sunnitskému směru, cca 20% se hlásí k směru šíitskému. SAE jsou společně s Kuvajtem jedinými státy celé oblasti, kde je povoleno kromě islámu vyznávat i další náboženství (hinduismus, křesťanství) a Abu Dhabi je sídlem katolického biskupa pro celou oblast arabského poloostrova. Náboženská tolerance však platí pouze pro vyznání, nikoliv pro aktivní šíření jiného než islámského náboženství.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Úředním jazykem je arabština, užívání angličtiny je běžné v obchodních stycích a používá se při komunikaci mezi rozdílnými etnickými komunitami. Rozšířený je také jazyk Hindu, Malayam, Farsi a Urdu vzhledem ke značnému počtu expatriotů z Indie (1,1 mil.), Pákistánu (750 tis.) a Iránu (400 tis.)

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Země se člení na sedm emirátů:

Abu Dhabi – 2,1 mil obyvatel

Dubai – 1,65 mil obyvatel

Sharjah – 900 tis. obyvatel

Ajman – 250 tis. obyvatel

Ra's al-Khaimah – 250 tis. obyvatel

Fujairah – 150 tis. obyvatel

Umm al-Qaiwain – 100 tis. obyvatel

Hlavní město je Abu Dhabi (cca 1,5 mil. obyvatel), další větší města jsou Dubaj, Sharjah, Al Ain, Fujairah.

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- 1 emirátský dirham (AED) = 100 filsů; 1 USD = 3,673 AED.
- Dirham je vázán na USD pevným kurzem od roku 1985, jeho směnitelnost není v SAE omezena restrikcemi, lze jej vyměnit za kteroukoliv světovou měnu, a to i zpětně při odjezdu ze země, kursově rozpětí je ovšem výhodnější pro směnu USD, než např. pro EUR.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Státním svátkem je 2. prosinec – den, kdy v roce 1971 podepsalo 6 emírů společnou smlouvu o vytvoření federace SAE. Emirát Ra's al-Khaimah se připojil o rok později. V zemi se dodržují všechny náboženské muslimské svátky. V roce 2010 připadají na následující dny:

26.2. 2010 Prophet's Birthday

9.7. 2010 Al Isra' Wa Al Miraj

10. - 12.9. 2010 Eid Al Fitr

15.11. 2010 Arafat Day

16. – 18.11. 2010 Eid al Adha

7.12. 2010 New Hijra Year

Svatý měsíc Ramadán bude vyhlášen podle lunární fáze přibližně v termínu 11.8. – 9.9. 2010. Během Ramadánu je často velmi obtížné sjednat schůzku, místní obchodníci muslimského vyznání jsou zpravidla unavení a obecně o pracovní záležitosti nejeví příliš zájem.

Zákon přijatý v květnu 2006 změnil běžný pracovní týden pro státní sektor na neděle-čtvrtek z předchozího sobota-středa. Pátek a sobota jsou nyní ve státních firmách, školství a místní správě volnými dny. Některé soukromé firmy se přizpůsobily a přijaly dvoudenní víkend, některé ale pokračují v předchozí praxi, tzn. svým zaměstnancům poskytují volno pouze ve čtvrtek odpoledne a v pátek celý den. Otázka posunutého víkendu je probírána v místním tisku a roste tlak na sjednocení víkendu pro státní a soukromý sektor.

Banky, ministerstva a další státní instituce pracují od neděle do čtvrtka od 9.00 a končí svou činnost pro veřejnost obvykle ve 13.30. Obvyklá pracovní doba soukromých firem je sobota až čtvrtek od 8.00 do 13.00 a po polední přestávce kromě čtvrtka ještě od 16.00 do 20.00.

Prodejní doba supermarketů je zpravidla od 9.00 do 23.00 (např. Carefour má otevřeno po celý rok od 7.00 do 23.00), většina menších obchodů však drží polední přestávku od 13.00 do 16.00 (17.00), ale potom jsou otevřeny dlouho do noci. Některé obchody s potravinami (COOP) jsou otevřené 24 hodin denně/7 dní v týdnu. Většina obchodů v Abu Dhabi a v Dubaji otevírá v pátek, tj. v den pracovního klidu, až ve 14.00.. Prodejní doba se zpravidla prodlužuje během svatého měsíce Ramadán (až do 1.00).

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Obchodní jednání

Nebylo by správné předpokládat, že na základě jednoho nebo dvou setkání dojde k uzavření dohody, či smlouvy. Pro zdejší svět je typické, že jednání trvají výrazně déle, než je obvyklé v našich zeměpisných šířkách. Je nutno nejdříve vybudovat vzájemnou důvěru a přátelské kontakty s místní stranou. Mělo by být patrné, že našeho obchodního partnera bereme jako sobě rovného. Není třeba chovat se ani nadřazeně, ani příliš submisivně. Nevhodné jsou různé příměry a srovnání, které poukazují na některé nedostatky místního systému. Je lepší se orientovat spíše na pozitivní hodnocení konkrétních kvalit. Při schůzce nás může zaskočit nezvykle vysoký počet přítomných, jsou preferována spíše týmová jednání. Nejvhodnější dobou pro plánované setkání je, vzhledem k denní skladbě modliteb ([viz www.islam.org](http://www.islam.org)), dopoledne. Odmítnout (či říci ne) je vůči hostovi považováno za neslušné a tak i když partner nebude mít o nabízený výrobek či službu zájem, nejspíše to nedá ze zdvořilosti přímo najevo. Na začátku i na konci je vhodné poděkovat za přijetí a ujistit druhou stranu o významu, jaký setkání přikládáme. V případě obchodního oběda či jednání s místními obchodníky v hotelových restauracích nebo business centrech je vždy vhodnější abstinovat a dát tím najevo respekt vůči hodnotám našeho partnera. Pokud se jedná o oficiální příležitost, business-lunch či recepci, je poměrně rozšířený západní styl, na který jsme zvyklí i v ČR.

Aspekt času a dochvilnost

Čas je relativní veličina a v arabském světě to platí dvojnásob. Dochvilnost rozhodně nepatří mezi zdejší ctnosti. Je dobré tento fakt přijmout hned po přeletu a nenechat se příliš strhnout emocemi, při čekání na kohokoliv či cokoliv. Projevy netrpělivosti rozhodně nepřidávají na vážnosti či důležitosti. Naopak v očích místních lidí vytváří o takovém člověku spíše negativní povědomí. Pokud jsme zvyklí na dodržování termínů a doby schůzek, pak je na místě obrnit se trpělivostí. Vše řídí Alláh a vše záleží na jeho vůli, neboli ins'allah, určitý ekvivalent k českému „dá-li Bůh“ (jednoznačně nejčastější odpověď, kterou uslyšíme například na otázku, zda zítra platí schůzka v 10 v hotelové restauraci). Nicméně místní obchodníci dobře vědí, že časovému faktoru je v našich zemích připisován jiný význam a není proto vhodné, abychom to byli my, kdo se opozdí. Mohlo by to být vnímáno jako projev neúcty či nedostatek zájmu o dotyčnou osobu či obchod.

Svatý měsíc Ramadán

Jak již bylo uvedeno, jedná se o období, kdy dochází ke značnému poklesu všech, tedy i obchodních aktivit. Obchody a restaurace mají v průběhu dne zavřeno, úřady mají otevřeno pouze několik hodin denně, obvykle od 9:00 do 13:00. Navíc i od cizinců je požadováno, aby se na veřejnosti zdrželi konzumace jídla, nápojů a kouření. Omezení naštěstí neplatí pro děti, těhotné ženy a nemocné. V restauracích velkých hotelů je možno dostat jídlo i během dne a nově i alkoholické nápoje po západu slunce. Rozhodně se ale nedoporučuje situovat důležité schůzky a jednání do tohoto období.

Pracovní návyky

Pojetí pracovní doby, zvláště pak jejího začátku, je poněkud volnější, takže je lepší s tím dopředu počítat. Volným dnem je pátek, pro státní instituce a některé soukromé firmy i sobota. Neděle je normálním pracovním dnem. To je třeba mít na paměti při zasílání faxů nebo při telefonování. Pracovní morálka a tempo jsou pochopitelně limitovány celkovou životní filozofií. V poslední době lze však zaznamenat

určitý progres například ve státní správě. Na základě tlaku vyvíjeného přímo z vládnoucích kruhů dochází v úřadech k určité eliminaci dlouhých front a nevysvětlitelných absencí úředníků. Obdobně jako je ve španělštině známé „mañana“, i zde se setkáme s existencí hojně používaného ekvivalentu - bukra. Český překlad zítra nelze chápat doslova, přesnější interpretace je asi možná, nebo spíše někdy. Při jednání se rovněž používají fráze keefak (jak se máte), mafi mushkelah (žádný problém) a chalas (konec, to je všechno).

Smlouvání

Jestli je něco naprosto typické pro arabské obchodníky, je to téměř bytostná potřeba smlouvání. Smlouvá se všude a o všechno. V případě budoucího kontraktu se smlouvá o podmínky dodání, o záruční a pozáruční servis a pochopitelně o cenu. Je proto důležité mít jasnou představu ceny a počítat s tím, že se nás druhá strana bude snažit stlačit, už jenom z principu, na cenu nižší. Není vhodné však cenu navyšovat příliš, aby u místní strany nevznikl pocit, že jsou bráni na hůl, či že je dostatečně nerespektujeme. Je to však běžná praktika místních obchodníků, kteří cenu výrobku nadhodnotí vždy a pak čekají, nakolik je pro nás cena akceptovatelná. Nezbyvá než přistoupit na smlouvání. Je to hra nervů a silnější vítězí. Pokud se vzdáme moc brzy či snadno přistoupíme na cenu nebo podmínky druhé strany, může na nás být nahlíženo jako na slabého partnera, který se nechá lehce přesvědčit.

Vhodné oblečení

Oblečení hraje stejně jako všude na světě důležitou úlohu. Pro oficiální příležitosti jsou vyžadovány pro ženu dlouhé šaty s rukávy, nebo kostým, který by měl zakrývat i ramena a paže. U mužů je obvyklý oblek a kravata. SAE jsou méně rigidní zemí, na rozdíl od Kuvajtu nebo Saúdské Arábie, co se týče práven, které zde mohou chodit samy, bez doprovodu mužů. Místní muži, obchodníky nevyjímaje, se oblékají do splývavých bílých hábitů (dišdaš), sahajícím až ke kotníkům. Pod ním nenosí klasické spodní prádlo, ale krátkou sukni (wizra). Při slavnostních příležitostech si na sebe berou ještě lehký průhledný plášť (bišt). Pokrývku hlavy tvoří bílý šátek (gutra), některé národnosti (např. Saudové, Palestinci) preferují šátek červenobílý, který je přidržován na hlavě pomocí dvojitého černého kroužku (agal). Nejčastější obuví jsou sandály (naal). Ženy pak chodí zahaleny do černých hábitů (abaya), pod kterým ale většinou nosí luxusní značkové oblečení. Hlavu včetně vlasů, nosu a obočí zakrývá černý šátek (shella), někdy kombinovaný s maskou (nekap nebo burqa).

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotní péče v SAE je na velmi dobré úrovni, avšak zároveň je také značně finančně náročná. Za přijetí lékařem je účtována částka 100,- až 250,- AED, lékařské vyšetření běžného typu stojí 400,- AED, rozbor krve 250,- AED. Ceny léků se běžně pohybují mezi 50,- a 80,- AED. Dále např. poplatky za hospitalizaci činí cca 500,- AED/noc v jednolůžkovém nemocničním pokoji, sazby za lékařské úkony včetně operací se liší podle rozsahu zákroku, např. za akutní operaci ledvinového kamene je v nemocnici Al Noor, Abu Dhabi účtována sazba 8 900,- AED. Naším turistům rozhodně doporučíme dobré cestovní pojištění.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

V případě cest do SAE za jakýmkoliv účelem **stále platí vízová povinnost** pro občany ČR (Česká republika **není** na seznamu 35 států, jejichž občané mohou získat vízum po příletu do SAE).

Tourist visa – nejčastěji využívaný typ víza. O turistické vízum je možné požádat jedině prostřednictvím registrované cestovní kanceláře, místního hotelu, resp. letecké společnosti. Vydání turistického víza Velvyslanectvím SAE ve Vídni je možné pouze ve výjimečných případech. Platnost turistického víza je 30 dní (poplatek 110,- AED) bez možnosti prodloužení. Cestovní kanceláře si ale běžně účtují své vícenáklady až do výše 1000,- AED za vízum.

K žádosti o vízum je vyžadována minimálně faxová kopie datové stránky cestovního pasu a naskenovaná barevná fotografie. Na letištích v Dubaji i Abu Dhabi již funguje zjednodušený systém, kdy místní CK nebo hotel může fotokopii víza odfaxovat či poslat e-mailem a návštěvník se po příletu prokazuje touto

kopíí víza. Doporučuje se, aby cestující před odletem měl kopii svého vstupního víza stále po ruce, protože letecká společnost jej bez něho nemusí ani přijmout na palubu letadla.

Nově je pro všechny typy víz vyžadováno cestovní zdravotní pojištění na dobu pobytu, které bude muset cestující prokázat při podání žádosti o vízum a při vstupu na území SAE (ZÚ doporučuje, aby garance pojistného plnění byla minimálně na 30 000,- EUR) a rovněž složení vratného depositu ve výši 1 000,- AED. (Konkrétní způsob složení a navrácení depositu doporučujeme konzultovat s příslušnou cestovní kancelář, místním hotelem či leteckou společností, které zajišťují vízum).

Visit visa – cizí státní příslušník, který má v SAE platný trvalý pobyt (rezidenci) může požádat o návštěvní vízum pro své nejbližší příbuzné (manžel-ka, děti, rodiče). Je zrušena možnost žádat vízum pro přátele nebo příbuzné druhého stupně, toto privilegium zůstalo zachováno pouze pro občany SAE. Poplatek za tzv. Short Entry Visit Visa je 500,- AED (platné jeden měsíc bez možnosti prodloužení), Long Entry Visit Visa stojí 1000,- AED (platné 3 měsíce).

Entry Visa for expos and conferences – tj. víza za účelem návštěvy veletrhu, festivalu či konference musí být předem garantována organizátorem této akce, jehož jménem bude o vízum požádáno. Platnost takového víza je 30 dní (za poplatek 110,- AED) bez možnosti prodloužení.

Transit Entry Visa - aktuální režim tranzitního víza s platností 96 hodin (za poplatek 100,- AED) ke krátkodobé návštěvě Dubaje či Abu Dhabi během přestupu v letecké dopravě doporučujeme předem konzultovat s příslušným leteckým přepravcem, který cestujícího přepravuje do SAE.

Investor Visa - pro zahraniční investory, jejichž podíl v místní společnosti činí alespoň 70 tis. AED. Platí 3 roky od vystavení.

Upozornění pro cestovatele do SAE

Vízový režim SAE podléhá častým změnám, o kterých mnohdy ani není velvyslanectví okamžitě informováno, proto uvedené informace platí s výhradou změny. Informace o vízech v anglickém jazyce jsou dostupné na : <http://www.government.ae/gov/en/visitors/uae/visas.jsp> nebo na velvyslanectví SAE ve Vídni na adrese: Peter Jordanstrasse 66, A-1190 Wien, tel.: +43-1-3681455, fax: +43-1-3684485, e-mail: emirates@aon.at, úřední hodiny 9 – 14.30.

Pro vyřízení žádostí **oficiálních návštěv, delegací a cestovatelů** o víza do SAE platí dvoutýdenní lhůta, přičemž MZV SAE nepřijímá žádosti o víza pro jiné než dohodnuté oficiální návštěvy. Toto omezení se týká i cestovatelů na veletrhy (včetně cestovatelů z ministerstev). Státní instituce nepřijímají **oficiální návštěvy o státních svátcích** a v době pracovního volna, tj. od ukončení pracovní doby ve čtvrtek odpoledne (14.00 hod.) do začátku pracovní doby v neděli ráno (9.00 hod.).

Osobám, které hodlají navštívit SAE a z jejichž cestovního pasu vyplývá dřívější návštěva **Izraele**, nemusí být vstup do SAE povolen.

Místní úřady příliš nepodporují individuální turistiku a zejména u svobodných žen do 40 let jsou víza udělována velmi obezřetně.

Po zrušení letů ČSA do Dubaje v lednu 2007 zajišťuje nyní přímé **letecké spojení** s Českou republikou dvakrát týdně na lince Praha-Dubaj nízkonákladový letecký přepravce SmartWings (www.smartwings.com). Od 1.7. 2010 je zřízena nová přímá linka **Emirates Airlines** mezi Dubají a Prahou, na které bude denně létat Airbus A 330-200 s odletem z Dubaje v 10:30 a příletem do Prahy ve 14:50. Zpět letadlo letí v 16:20, v Dubaji je 15 minut po půlnoci. První ohlasy místní strany svědčí o tom, že tento přímý let přinese oživení pro další rozvoj turistiky, především návštěvy emirátských zákazníků v českých lázních.

Při příletu do SAE osobní věci podléhají celní kontrole. Kvantitativní omezení se vztahuje na dovoz alkoholu (max. 4 litry nebo 24ks piva), cigaret a parfémů. Tyto položky je možné zakoupit i po příletu v "duty-free shopu" v tranzitu. Striktně je zakázán dovoz opia, marihuany a narkotik, jakýchkoli pornografických a eroticky zaměřených materiálů (videokazet, časopisů), dále dovoz politicky či nábožensky citlivých materiálů a protiislámské literatury. Uvedené položky podléhají přísné cenzuře a jsou okamžitě konfiskovány s následným finančním nebo trestním postihem. V r. 2007 byly na letišti v Dubaji instalovány extrémně citlivé přístroje na indikaci i minimálního množství drog. Při zjištění byt i nepatrného množství drogy u cestujícího hrozí soud za držení omamných prostředků, přičemž minimální

sazba za tento delikt je v SAE odnětí svobody na čtyři roky nepodmíněně. Toto varování platí přiměřeně také pro mezinárodní letiště v Abú Dhabí.

Do SAE je zakázán dovoz některých léků, které jsou v ČR běžně dostupné. Doporučujeme proto před cestou nahlédnout do aktuálního seznamu povolených a zakázaných léků (viz <http://uaeinteract.com/travel/drug.asp>), popřípadě si včas v ČR opatřit požadované lékařské potvrzení pro jejich dovoz. V případě nejasností je možné ověřit možnost dovozu konkrétního léku telefonicky na čísle: +971-2-6117359 (Drug Control Department).

Pro **dovoz zvířat** je vyžadováno předložení veterinárního osvědčení, potvrzení o očkování proti vzteklině (v emirátu Abu Dhabi) a potvrzení o nepřítomnosti vztekliny v domovské zemi.

Povinná směna valut ani jiné podobné opatření není v SAE zavedeno. V případě individuální turistiky jsou nahrazeny finanční zárukou sponzora.

Vhodným obdobím pro turistiku je říjen - duben, od května do října přesahují denní teploty 40°C. Doporučuje se používat ochranné prostředky proti vysoké intenzitě slunečního záření (kvalitní sluneční brýle a opalovací krémy s UV filtrem). Koupání v moři lze doporučit výhradně na oficiálních hotelových nebo veřejných plážích, koupání bez plavek je velmi přísně hlídáno a postihováno (vězení, soud, pokuta a deportace ze země). Veškeré služby pro turisty (ubytování, strava, sport i kulturní vyžití) jsou v SAE na vysoké úrovni. V obchodech je velký výběr zboží z celého světa. V případě, že cesta není zabezpečena předem přes CK, ale uskutečňuje se v rámci tzv. individuální turistiky, je třeba počítat s poměrně vysokou finanční náročností pobytu v SAE. Z hlediska hygieny se při dodržování základních hygienických pravidel není třeba obávat nákazy z potravin.

V SAE nejsou oficiálně uznávány české **řidičské průkazy**, avšak čeští občané pobývající v SAE krátkodobě na turistická víza mohou k řízení vozidla využívat mezinárodní řidičské oprávnění. Osoby s povolením k trvalému pobytu (rezidenci) musí k získání místního řidičského průkazu absolvovat testy a zkušební jízdy v autoškole. Dopravní inspektoráty v některých emirátech (Dubaj, Sharjah) většinou na žádost vlivného místního sponzora, vyměňují české řidičské průkazy za místní, pokud jsou opatřeny ověřeným překladem do arabského nebo anglického jazyka.

Styk a spolupráce s místními úřady a orgány státní správy odpovídá zvyklostem v arabských zemích. Při řešení nouzových situací je přístup ze strany úřadů poněkud laxní až negativní a součinnost s nimi je vzhledem k odlišné mentalitě zdejšího obyvatelstva obtížnější. Řešení místních případů a vyřizování žádostí českých orgánů (např. dožádání soudů ČR apod.) bývá zpravidla zdlouhavé. V období náboženských či státních svátků a ve dnech volna (pátek, sobota) prakticky nelze s místními úřady komunikovat a to ani v případě nouzových či nepředvídaných událostí. Státní správa striktně dodržuje veškeré místní předpisy a lhůty a žádosti o výjimky nebývají akceptovány.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Situace v zemi je stabilní a žádné extrémní riziko nebylo zaznamenáno s výjimkou zvýšené kriminality ve městě Dubaj, kde se nejvíce soustřeďuje kosmopolitní společnost a značná část nelegálních návštěvníků. . Pozornost je ale třeba věnovat nebezpečí na místních silnicích. Hustý provoz spojený s nebezpečnou a bezohlednou jízdou některých řidičů je příčinou velkého počtu dopravních nehod s vysokým podílem smrtelných úrazů, který je v přepočtu na počet obyvatel až 3x vyšší, než například v Evropě.

Určitým rizikem pro návštěvníky jsou **klimatické podmínky**, zejména pak letní teploty, které se pohybují v rozmezí 40 - 48°C, extrémně až 50°C ve stínu. V zimním období bývá oblačno, občas s deštěm, teploty dosahují cca 18 - 25°C. V SAE je vysoká intenzita slunečního záření.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Kanceláře ZÚ jsou v budově CITIBANK, naproti hotelu Sheraton.

Adresa::

Poštovní:

Embassy of the Czech Republic

Embassy of the Czech Republic

Citibank Bldg.

P.O.Box 27009

Abu Dhabi, U.A.E.

Abu Dhabi, United Arab Emirates

Telefon: 00971-2-6782800, fax: 00971-2-6795716

Email ZÚ: azab@eim.ae nebo abudhabi@embassy.mzv.cz

Obchodní úsek ZÚ: oeu@eim.ae

Web: <http://www.mzv.cz/abudhabi>

Převážná většina mezinárodních letů (včetně linky českého nízkonákladového dopravce SmartWings) je směřována na mezinárodní letiště v Dubaji, které je vzdáleno od centra města cca 10 km. Do hlavního města Abu Dhabi létá z Prahy několik evropských leteckých společností s přestupem ve Frankfurtu, Amsterdamu nebo Istanbulu.

Generální konzulát ČR ve Spojených arabských emirátech není.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Zastoupení Českých center, CzechInvestu, CzechTourismu a dalších českých institucí na území SAE není. Nová kancelář CzechTrade v Dubaji byla registrována v únoru 2007 a od března zahájila svoji činnost na adrese:

CzechTrade Dubai

Dubai World Trade Centre, 7th Floor, Sheikh Zayed Road

P.O. Box 9204, Dubai, U.A.E.

Tel. + 971 4 3097018

Fax + 971 4 3313493

dubai@czechtrade.cz

Ing. Jiří Zavadil – ředitel zastoupení

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Nepřetržitá ambulance 998
- Policie 999
- Hasiči 997
- Dopravní policie 90001234

1.18. Internetové informační zdroje

Další detailnější informace o zemi je možné najít např. na internetových stránkách <http://www.uaeinteract.com/>

Konkrétní internetové odkazy jsou uvedeny v textu STI u jednotlivých kapitol.

1.19. Adresy významných institucí

Fyzické adresy emirátských institucí a firem můžou pro cizince představovat určitý problém, protože ulice (kromě těch hlavních) nemají jména a budovy nemají čísla. Většinou se používají názvy budov podle institucí, které mají zde své kanceláře (tak je označeno i sídlo našeho velvyslanectví – Citibank Bldg) nebo odkaz na některou všeobecně známou lokalitu v okolí.

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Spojené arabské emiráty vznikly 2. prosince 1971 po ukončení britské ochrany nad malými arabskými kmeny na pobřeží Perského zálivu. Členství ve federaci bylo nabídnuto i Bahrajnu a Kataru, tyto emiráty ale daly přednost samostatnému rozvoji. Dnes Spojené arabské emiráty představují spojení tradičního rodového systému a islámské náboženské tradice s moderním tržním hospodářstvím, liberálním přístupem k cizincům a celkovou náboženskou tolerancí. Takové spojení je v arabském světě výjimečné.

Z vnitropolitického pohledu se podařilo vybudovat státní aparát, který je funkční i v podmínkách, ve kterých původní obyvatelé, tzv. „lokálové“, představují pouze necelou pětinu, tj. 18 % z celkového počtu obyvatel a pokud se bude demografická skladba vyvíjet jako dosud, odhaduje ministerstvo práce a sociálních věcí, že „lokálové“ budou činit v r. 2025 pouhých 4 %.

Nespornou zásluhu na úspěchu SAE má vedle ropného bohatství také dlouholetá **uvážená politickohospodářská orientace státu**, vyznačující se snahou po diverzifikaci všech odvětví a vyhýbající se vnitřním i zahraničním konfliktům. SAE dnes patří k politicky nejliberálnějším a hospodářsky nejrozvinutějším arabským zemím.

Podle ústavy z roku 1971 stojí v čele SAE **prezident**, kterého volí na pětileté funkční období ze svého středu sedmičlenná **Nejvyšší rada vládců** □ zákonodárny orgán, složený z vládců všech emirátů. Podmínkou přijetí důležitých rozhodnutí v Nejvyšší radě je souhlas nejméně 5 členů rady a vždy souhlasné vyjádření vládců emirátů Abu Dhabi a Dubaj. Ústava tak v podstatě zakotvuje právo veta těchto dvou politicky a ekonomicky nejsilnějších emirátů v rozhodování o záležitostech státu.

Výkonným orgánem federace je vláda, jmenovaná prezidentem na základě doporučení ministerského předsedy. Poradním orgánem je **Federální národní rada** (Federal National Council – FNC), složená ze 40 zástupců všech 7 emirátů, jeho praktický význam je ale velmi omezený. Důležitou mimoústavní, dnes už značně archaickou součástí systému státní správy, jsou **lidová shromáždění jednotlivých emirátů (madžlisy)**, které za účasti vládců emirátů □ šejchů projednávají otázky spadající do místní kompetence. V posledních několika letech zřizované **výkonné rady** jsou poradním orgánem vládců emirátů a dohlížíjí na realizaci jejich rozhodnutí.

Institut voleb v SAE neexistuje, jmenování do úřadu se děje dekretem vládce nebo korunního prince a je dodnes ovlivňováno kmenovou nebo rodovou příslušností. Novinkou v tomto směru byly volby 20 zástupců (tj. poloviny) Federální národní rady v prosinci 2006. Volební právo ale mělo pouze 6 689 vybraných lokálních občanů, kteří mohli volit ze seznamu kandidátů předem schváleného vládcí jednotlivých emirátů. V SAE není povolena činnost žádné politické strany a dosud ani odborové organizace.

Vedoucí úlohu ve všech oblastech života společnosti hraje **7 vládnoucích rodin**, z nichž nejsilnější ekonomické a politické postavení má **rodina Nahayanů**, vládnoucí emirátu Abu Dhabi a **rodina Maktoumů**, vládnoucí emirátu Dubaj. Z dosavadního vývoje je také zřejmé, že i při jednotné politice zajišťované Nejvyšší radou vládců, jsou v některých otázkách zřejmé konkrétní přístupy jednotlivých emirátů, přihlížející k vlastním specifickým podmínkám. S ohledem na územní velikost a ropné bohatství včetně umístění hlavního města SAE představuje emirát Abu Dhabi spíše federalizující tendenci. Na druhé straně emirát Dubaj se vyznačuje otevřeností a odvahou k podněcování ekonomických a obchodních aktivit, které mnohdy přesahují význam nejen SAE ale i regionu BV. Dubajský emirát svým přístupem představuje hledače nových impulsů (zóny volného obchodu, IT - Internet a Media City, univerzitní městečko Knowledge Village, významné veletrhy a festivaly, megaprojekty luxusní turistiky na umělých ostrovech, obří komplex zábavy Dubailand atd.), které zviditelňují jak vlastní emirát Dubaj tak i celé SAE z mezinárodního pohledu. Z ostatních emirátů je znatelná role **rodiny Al Qassemi**, vládnoucí emirátu **Sharjah**, a to zejména v kulturní, vzdělávací a osvětové oblasti, v níž stále existuje značný vliv islámského náboženství.

Vnitropolitická situace v SAE je stabilní. Zvláštností je mimořádně silná diferenciací společnosti na místní Araby a cizince. Hospodářská prosperita je lákadlem tisíců legálních i ilegálních migrantů především z Indie, Pákistánu, Iránu, Sýrie, Egypta, Bangladéše a Filipín, kteří do SAE přijíždějí za prací a bez nichž by na druhou stranu zmiňovaná prosperita v podstatě nemohla existovat. Vláda SAE si tuto

situaci uvědomuje a jedno z přijímaných opatření je tzv. "**emiratizace**", tj. úkol zvyšovat počet míst obsazených "emirátčany" ve vybraných odvětvích (bankovníctví, pojišťovnictví, finance) a soukromém sektoru, na úkor ostatních národností. Avšak s ohledem na nároky a kvalifikaci lokálů není vždy možné pro ně zajistit řídicí a dostatečně honorované pozice. Součástí emiratizace je rovněž snaha vytvořit pro "lokály" takové podmínky, které by vzbudily jejich zájem o zapojení do středního a malého podnikání v soukromém sektoru a snížily převažující tlak na snahu po zaměstnání ve státním sektoru. Stanovené cíle „emiratizace“ se však nedaří uskutečňovat v celé šíři.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

V čele státu je prezident, kterým je od listopadu 2004 Jeho Výsost šejch Khalifa bin Zayed Al Nahyan, vládce emirátu Abu Dhabi, který nastoupil po smrti svého otce šejcha Zayeda. Prezident je zároveň předsedou Nejvyšší rady, která je složena z vládců jednotlivých emirátů:

- Jeho Výsost šejch Khalifa bin Zayed Al Nahyan, vládce emirátu Abu Dhabi
- Jeho Výsost šejch Mohammad bin Rashid Al Maktoum, vládce emirátu Dubaj, který je rovněž viceprezidentem a premiérem SAE
- Jeho Výsost Dr. šejch Sultan bin Mohammed Al Qasimi, vládce emirátu Sharjah
- Jeho Výsost šejch Saqr bin Mohammed Al Qasimi, vládce emirátu Ras Al Khaimah
- Jeho Výsost šejch Rashid bin Ahmed Al Mu´alla, vládce emirátu Umm Al Qaiwain
- Jeho Výsost šejch Humaid bin Rashid Al Nuaimi, vládce emirátu Ajman
- Jeho Výsost šejch Hamad bin Mohammed Al Sharqi, vládce emirátu Fujairah

2.3. Složení vlády

Vláda pracuje ve stejném složení od 18.2. 2008, v květnu 2009 došlo k dílčím přesunům ve vládě a jmenování dvou nových vicepremiérů. Jmenovité složení současné vlády:

Shaikh **Mohammad Bin Rashid Al Maktoum** - Prime Minister & Minister of Defence

Sheikh **Saif bin Zayed Al Nahyan** – Deputy Prime Minister and Minister of Interior

Sheikh **Mansour bin Zayed Al Nahyan**– Deputy Prime Minister and Minister of Presidential Affairs

Minister of Finance: Sheikh **Hamdan bin Rashid Al Maktoum**

Minister of Foreign Affairs: Sheikh **Abdullah bin Zayed Al Nahyan**

Minister of Higher Education and Scientific Research: Sheikh **Nahyan bin Mubarak Al Nahyan**

Minister of Public Works: Sheikh **Hamdan bin Mubarak Al Nahyan**

Minister of Foreign Trade: Sheikha **Lubna Al Qasimi**

Minister of Cabinet Affairs: **Mohammed Abdullah Al Gergawi**

Minister of Energy: **Mohammed bin Dhaen Al Hamli**

Minister of Economy: **Sultan bin Saeed Al Mansouri**

Minister of Social Affairs: **Maryam Mohammed Khalfan Al Roumi**

Minister of Education: **Humaid Mohammed Obaid Al Qattami**

Minister of Health: **Hanif Hassan Ali**

Minister of Culture: **Abdul Rehman Al Owais**

Minister of Justice: Dr. **Hadeef bin Jua`an Al Dhaferi**

Minister of Environment and Water: **Rashid Ahmed bin Fahad**

Minister of Labour: **Saqr Ghobash Saeed Ghobash**

Minister of State for Foreign Affairs: **Moahammed Anwar Gargash**

Minister of State for Financial Affairs: **Obaid Humaid Al Tayer**

Minister of State: Dr **Maitha Salem Al Shamsi**

Minister of State: Dr **Khalifa Bakheet Al Falasi**

Minister of State: **Reem Ibrahim Al Hashimi**

Další podrobnější informace jsou k dispozici na internetových stránkách <http://www.uaeinteract.com/government/>.

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

SAE jsou členem většiny významných mezinárodních organizací a regionálních seskupení (OSN, Liga arabských států, OPEC, OAPEC, IMF, ILO). Zúčastňují se jejich jednání, usilují o shodu se stanovisky ostatních států Zálivu a jejich zahraničně politické postoje jsou nekonfliktní.

Z regionálních seskupení je významná Rada pro spolupráci v Zálivu (anglicky Gulf Cooperation Council - GCC - Saudská Arábie, SAE, Kuvajt, Katar, Bahrajn a Omán), která vznikla původně jako politická odpověď států Perského zálivu na válku mezi Íránem a Irákem. V průběhu 90. let se Rada začala postupně transformovat z volné vojenské aliance na ekonomické společenství, které by mělo (podle vzoru EU) přispět ke sjednocování ekonomického prostoru a k rychlejšímu hospodářskému rozvoji svých členů.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

SAE jsou od roku 1996 členem WTO. Vztahy s EU upravuje dohoda o spolupráci mezi EU a GCC, jejíž smluvní stranou se po svém vstupu do EU stala i Česká republika.

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

- Dohoda o zamezení dvojího zdanění – 30. 9. 1996
- Dohoda o podpoře a ochraně investic – 23.11. 1994
- Letecká dohoda – 15. 12. 2002, nahradila dohodu z r. 1991, kterou ČR sukcedovala do právního řádu v roce 1996.

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Podle odhadů renomovaných zahraničních agentur poklesla ekonomika SAE měřená reálnou hodnotou HDP v roce 2009 o 3,5 %. HDP se snížil na 224,9 mld USD, hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele tak dosáhl hodnoty 34 334 ,- USD, což řadí SAE k nejvyspělejším zemím světa. Země dosahovala v minulých letech stabilního ekonomického růstu (7,4 % v roce 2008), který byl podporován vysokou cenou ropy – tzn. suroviny, na které je hospodářství založeno. Tento růst je ale minulostí, což je způsobeno jednak celosvětovou ekonomickou krizí, která ovlivnila realitní trh a turistiku především v Dubaji, tak i poklesem cen ropy ze svých maxim z první poloviny roku 2008. Petrochemický sektor se podílí 35 % na tvorbě HDP, těžba ropy se po dohodnutém snížení zemí OPEC pohybuje na cca 2,25 bpd.

Prudký rozvoj přinášel inflační tlaky a zvyšování cen. Minulé zprávy EIU (Economist Intelligence Unit) uváděly odhad roční míry inflace v letech 2006-2008 v rozmezí 13,3 % až 15,8 %. Současné zpomalení hospodářského rozvoje přineslo pozitivum v poklesu inflace na přijatelných 1,5%. Samostatnou kapitolou je nedostatek vhodného ubytování pro stále rostoucí počet obyvatel především v Abu Dhabi. Nedostatečná je zatím ochrana životního prostředí.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

ZÚ Abu Dhabi ve svých zprávách využívá nezávislé zdroje BMI (Business Monitor Intl.), Credit Suisse a především EIU (Economist Intelligence Unit), jelikož údaje uváděné z vládních zdrojů jsou často nadhodnoceny, případně částečně zkresleny. Aktuální informace EIU z března 2010 jsou následující:

Údaj	2005	2006	2007	2008	2009*
Nominální HDP v běž.cenách (mld.USD)	137,9	175,2	206,4	254,3	224,9
Reálný růst HDP (v %)	16,8	14,9	6,0	7,4	-3,5
Průměrná roční míra inflace (av; %)	12,5*	13,5*	11,1*	15,8*	1,5
Počet obyvatel (v mil.)	4,6*	4,9*	5,3*	5,6	5,4
Export v cenách FOB (mld. USD)	117,2	145,6	178,6	239,2	174,7
Import v cenách FOB (mld. USD)	74,5	88,0	132,1	176,2	144,5
Bilance běžného účtu (mld.USD)	27,6	36,5	19,6	22,3	0,9
Celkové rezervy deviz bez Au (mld.USD)	21,0	27,6	77,2	31,7	39,6
Celkový zahraniční dluh (mld.USD)	56,1*	78,5*	110,1*	134,6*	129,3
Směnný kurz (AED : 1 USD)	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67

*) = odhad EIU

Zdroj : Economist Intelligence Unit – Country Report UAE 3/2010

V únoru 2009 vydalo Ministerstvo hospodářství poprvé odhad **nezaměstnanosti** v SAE a to ve výši 4%. Tento údaj kombinuje nezaměstnanost expatriátů 2,6% a lokálních občanů 12,7%. K tomu je třeba uvést fakt, že podle místního pracovního práva musí cizinec při ztrátě zaměstnání do 30 dnů opustit zemi, tzn. že nezaměstnanost nevyovídá o skutečném stavu propouštění ve státních a soukromých firmách. O tom spíše svědčí vývoj celkového počtu obyvatel, kde se po každoročním zvyšování o 300 až 400 000 došlo v roce 2009 ke snížení o 200 000 osob.

V rámci tzv. **emiratizace** (tj. přednostního zaměstnávání občanů SAE) vláda podporuje vznik nových pracovních míst pro občany SAE (zejména u ropných společností, v bankovním sektoru a v oblasti služeb). V případě restrukturalizace jsou jako první propouštěni cizinci. V bankovním sektoru je vyžadována 20% zaměstnanost "lokálů" z celkového počtu zaměstnanců.

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Sektorem číslo jedna je těžba ropy a zemního plynu a na ně navazující **petrochemický průmysl**. Emirátská ložiska ropy se odhadují na 98 mld barelů, tzn. necelých 8% světových zásob. Ropa je lehkého typu 32-44°API a většina (až 94%) se nachází na území nebo pobřežních vodách emirátu Abu Dhabi. V únoru 2010 oznámila vláda emirátu Dubaj objevení nového „nadějného“ ropného pole v pobřežních vodách Perského zálivu, jehož komerční využívání by mohlo začít již v příštím roce. Otázkou ale je, jestli v tomto případě přání není otcem myšlenky. Dodatečné finanční zdroje by dluhami zmítanému emirátu určitě pomohly rychleji vybědnout ze současné krize.

Těžba ropy se v roce 2009 pohybovala na úrovni 2,25 mil bpd, současná maximální výrobní kapacita 2,85 mil bpd není plně využívána podle dohody skupiny OPEC o omezení těžby. Největšími odběrateli ropy jsou země jihovýchodní Asie – především Japonsko, Jižní Korea a Thajsko. Podle údajů Oil and Gas Journal jsou odhadované zásoby zemního plynu 214 bilionů kubických stop (tcf) v SAE 6. největší na světě po Rusku, Íránu, Kataru, Saudské Arábii a USA. Toto množství by i při stoupající spotřebě mělo vystačit na 120-150 let. Zemní plyn se nyní využívá především jako palivo v tepelných elektrárnách a desalinačních jednotkách a část se zkupalňuje (LNG).

Státní Abu Dhabi National Oil company (ADNOC) je nejvýznamnějším producentem a distributorem **ropných produktů** s velkými rafineriemi v Ruwais a Umn al-Nar. Další rafinerie jsou v Jebel Ali (dubajský ENOC), Fujairah (Metro Oil) a Sharjah (Sharjah Oil Refining Company). Minoritní podíl na těžbě a zpracování ropy mají zahraniční společnosti, např. ExxonMobil, Shell nebo Japan Oil Development Company. Naopak emirátský státní IPIC (International Petroleum Investment Company) vlastní 50% v Hyundai Oil Refinery Company v Jižní Koreji, 20% v rakouském OMV a 10% ve španělské firmě CEPSA.

Těžbu a zpracování **zemního plynu** monopolně zajišťuje státní společnost GASCO (Abu Dhabi Gas Industries Limited), která byla založena v roce 1978 jako joint-venture mezi státním podnikem ADNOC (Abu Dhabi National Company) vlastnicím 68 % společnosti, Shell (15 %), Total (15 %) a Partex (2 %). Cílem firmy bylo průmyslově využít zemní plyn, který se dostává na povrch při těžbě ropy a který byl v minulosti využíván pouze ke zpětnému čerpání do vrtů pro zachování tlaku nebo jako odpad rovnou spalován. Dnes je GASCO jedním z největších zpracovatelů zemního plynu na světě. Tři velké průmyslové komplexy (Habshan-Bab, Asab, Bu Hasa) v pouštní oblasti Liwa jsou propojeny produktovody v celkové délce 2.300 km s hlavním distribučním a zpracovatelským centrem na pobřeží Perského zálivu v Ruwais.

Těžba ropy a zemního plynu se podílí cca 35 % na tvorbě HDP (pro srovnání v sousední Saudské Arábii činí podíl 63%). Export emirátské ropy má jedno slabé místo a tím je Hormuzský průliv. Obří tankery touto úžinou přepravují kromě emirátské ropy denně celkem 16-17 mil bpd, což je zhruba 20 % celosvětových dodávek. Jakékoliv komplikace v tomto citlivém místě, např. íránská námořní blokáda, by znamenaly vážný problém pro světovou ekonomiku. Země GCC proto dlouhodobě zvažují výstavbu **ropovodu**, který by se vyhnul jak Hormuzskému průlivu, tak Rudému moři. Na poslední konferenci ropných ministrů zemí GCC byla ale konstatována technická neproveditelnost takového plánu. Hlavním důvodem je politická nestabilita regionu a vzájemné vztahy zemí, přes které by ropovod nutně musel procházet. Státy Perského zálivu proto nadále budou spoléhat na silnou vojenskou přítomnost USA a

dalších zemí v mezinárodních vodách v blízkosti průlivu, která by měla zajistit okamžitý zásah a obnovení volného pohybu tankerů v případě jakéhokoli problému.

Cílenou snahou vlád jednotlivých emirátů byla během posledních dvou desetiletí **podpora rozvoje průmyslové výroby** jako součást diverzifikace jednostranně na ropu orientovaného hospodářství. Federální vláda i vlády jednotlivých emirátů investovaly do rozvoje průmyslové základny desítky miliard USD a stát je dnes dominantním vlastníkem a provozovatelem nejvýznamnějších průmyslových komplexů. **V Dubaji** se jedná o závod na výrobu hliníku "Dubai Aluminium Company" (DUBAL). Produkce DUBALu je vzhledem k nízké ceně elektrické energie (zemní plyn) vysoce konkurenční, přestože je plně závislá na dovozu bauxitu. Z celkové kapacity 861 tis. tun je 92 % exportováno především do Japonska a Číny, díky dalším investicím se má výrobní kapacita zvýšit až na 921 tis. t/rok. Ani to však nestačí pokrýt poptávku a tak se připravuje zcela nový komplex EMAL v Abu Dhabi, který bude s výrobní kapacitou 1,2 mil t/r největší na světě. SAE mají v plánu pokrýt 10 % celosvětové poptávky po hliníku, což přinese problémy především západoevropským výrobcům, kteří nejsou schopni konkurovat kvůli podstatně vyšším cenám energie a pracovní síly. Dalšími majoritně státem vlastněnými průmyslovými podniky je Dubai Natural Gas Company (Dugas), Dubai Cable Company (Ducab) a Dubai Drydocks, které jsou řazeny mezi pět nejvýznamnějších opravárenských kapacit lodí na světě.

Rozvoj průmyslové výroby v emirátu Abu Dhabi je v posledních letech orientován na zpracování zemního plynu, který je hlavní vstupní surovinou pro současné i nově připravované projekty v průmyslových oblastech Ruwais a Taweelah. Holandsko-emirátské konsorcium Borouge (Borealis – ADNOC v poměru 40:60) provozuje v Ruwais petrochemický komplex na výrobu polyolefinů s kapacitou 1 mil t/rok. Nový projekt Borouge 2 je ještě větší – skládá se z výroby etylenu (1,4 mil t/rok), olefinů (752 tis. t), polypropylenu PP (800 tis. t) a PE (540 tis. t). ADNOC připravuje i výstavbu průmyslového celku na výrobu dichlorethylenu, další celky (např. výroba benzenů) jsou v jednání. Suroviny produkované uvedenými průmyslovými celky podle strategie ADNOCu podpoří rozvoj "downstream" kapacit, jejichž investování jim bude otevřeno buď přímo nebo prostřednictvím akciových společností (např. Emirates Basic Industry Company). Další vládou vlastněnou společností je Iron and Steel Factory, která provozuje železářnu v Abu Dhabi s produkcí 500 000 t/rok. Vzhledem k rostoucí poptávce na domácím trhu i v okolních zemích GCC se hovoří o dalším navyšování produkce až k maximální možné kapacitě 700 000 t/rok. Novým průmyslovým centrem emirátu se stává Taweelah, kde je vstupní místo plynovodu Dolphin z Kataru. Kromě elektráren a desalinačních jednotek se zde počítá s již zmíněnou hliníkárnou a dalším rozvojem „downstream kapacit“. Dále Public Works Department Abu Dhabi rozšiřuje průmyslovou oblast Mussafah, která je připravena především pro střední firmy v oblasti zpracovatelského průmyslu.

Přes snahu o diverzifikaci hospodářství je růst HDP resp. rozvoj nových průmyslových kapacit ovlivněn, zejména v emirátu Abu Dhabi, ropnými příjmy, neboť ty jsou pro vládu zdrojem investic do neropného sektoru.

4.4. Stavebnictví

Stavební sektor je asi nejvíce zasažen současnou ekonomickou krizí. Podle odhadů je více než polovina stavebních projektů v hodnotě téměř 600 mld USD zastavena, pracovní tempo na většině staveb bylo sníženo na jednu směnu a některé rozestavěné komplexy ani nebudou s největší pravděpodobností nikdy dokončeny. Zvláště napjatá je situace v Dubaji, kde od léta 2008 klesly ceny realit o 50% a nově postavené rezidenční i kancelářské objekty přesto zejí prázdnotou.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Rozvoj zemědělství je omezen nepříznivými klimatickými podmínkami a jeho podíl na HDP zůstává velmi nízký. I přes nepříznivé klimatické podmínky (vysoké teploty, nedostatek srážek, salinita půdy) je zemědělská výroba podporována jak počátečními nevratnými vládními investicemi do zakládání nových farem a lesů, tak pokračujícími dotacemi jejich činnosti resp. údržby zeleně. Celkem 80% zemědělsky využitelné půdy je zavlažováno moderními systémy. V současnosti SAE produkují cca 80% domácí spotřeby mléka a mléčných produktů, (zbytek se dováží převážně ze Saúdské Arábie) a přibližně 25% masa a drůbeže. Osobním přáním bývalého prezidenta SAE šejcha Zayeda bylo zazelenění rozsáhlých neúrodných ploch země. Dosud již bylo zúrodněno více jak 150 tisíc hektarů pouště, vysázeno přes 180 mil. okrasných a lesních stromů a 25 mil. datlových palm. Sklizeň okolo 760 tisíc tun datlí ročně řadí SAE mezi jejich nejvýznamnější pěstitele na světě. Velmi dynamicky se rozvíjí výroba mléka a mléčných

výrobků, s produkcí okolo 300 mil kusů vajec jsou SAE soběstačné. Soběstačné jsou také v produkci všech druhů zeleniny, datlí a v rybolovu.

4.6. Služby

Služby a především turistický ruch zaznamenaly v posledních letech výrazný rozvoj, který je ale v současných ekonomických podmínkách velmi přibrzděn. Obsazenost hotelů poklesla vloni na 79 %, snižuje se i objem zboží, který prochází emirátskými přístavy. Problémy s vytížeností letadel mají i aerolinky Emirates a Etihad.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Základními znaky současné **dopravní infrastruktury** je 6 mezinárodních letišť (po jednom v pěti emirátech, šesté ve městě Al Ain v emirátu Abu Dhabi), 7 námořních přístavů a cca 3 500 km silnic a dálnic. Šestiproudé dálnice (v noci osvětlené) spojují hlavní města jednotlivých emirátů, vybudován je již i obchvat Dubaje spojující Jebel Ali se severním emirátem Ra's al-Khaimah (Emirates Road).

První jízdou za účasti nejvyšších představitelů emirátu Dubaj bylo 9.9. 2009 v 9:09 hodin večer slavnostně otevřeno dubajské **metro**, první na Arabském poloostrově. A i když je provoz zatím omezen jak do počtu otevřených stanic, tak do množství nasazených vlakových souprav, je možné tento fakt považovat za velký úspěch. Výstavba pokračuje dále – v lednu 2011 se plánuje zahájení provozu na druhé, 17 km dlouhé tzv. zelené lince a v roce 2012 by mělo být dokončeno 49 km tzv. růžové linky spojující mezinárodní letiště v Dubaji s Al Maktoum International Airport v Jebel Ali. Poslední uvažovanou linkou je tzv. modrá, její realizace ale byla vzhledem k ekonomické situaci odložena na neurčito. Obě posledně jmenované tratě budou budovány v systému PPP – Public Private Partnership.

Důležité je, že na stanice metra navazuje integrovaný systém městské hromadné dopravy zahrnující 80 autobusových linek, vodní taxi a v budoucnosti i první **tramvajovou trať** v oblasti Al Sofouh. V první fázi, která by měla být zprovozněna v dubnu 2011, bude vybudováno 11 km kolejí a 13 stanic, ve druhé fázi budou přidány 4 km a dalších 6 stanic. Tramvaj spojí lokality Dubai Marina, Jumeirah Beach Residences, Media City a Knowledge Village, v druhé fázi se připojí i Burj al Arab, Madinat Jumeirah a Mall of the Emirates (Ski Dubai). Na třech místech bude navazovat na dokončenou červenou linku dubajského metra a v jednom na Palm Jumeirah Monorail. Jako generální dodavatel technologie bylo vybráno konsorcium ABS složené z firem Alstom (Francie), Besix (Belgie) a Serco (UK). Bude se jednat o nejmodernější technické řešení zahrnující elektrické vedení umístěné v kolejích, klimatizované zastávky a synchronizované otevírání dveří při vstupu do vozů. Alstom předpokládá dodávku celkem 25 osvědčených tramvajových jednotek Citadis 402.

V lednu 2010 začal proces registrací a předkvalifikací na dva nové projekty infrastruktury emirátu Abu Dhabi – **železniční trať**, která spojí všechny státy Arabského poloostrova a bude primárně využita pro nákladní přepravu zboží a **městskou dráhu** (část podzemní, část nadzemní), která by měla vyřešit dopravní problémy hlavního města SAE. Společnost Union Railway Company, která bude zajišťovat výstavbu tratě ve Spojených arabských emirátech, odhaduje náklady na stavbu tratě v SAE o délce téměř 1 400 km na částku více než 8 miliard dolarů. Velmi aktivně se v projektu angažuje Deutsche Bahn podporovaná německou vládou nebo China Railway Company.

SAE chtějí změnit ustálené tranzitování letů Amerika – Asie/Afrika z Evropy ve svůj prospěch, proto jsou vynakládány ohromné investice do **aerolinek a rozšíření kapacity letišť** v Dubaji a Abu Dhabi. Práce probíhají na výstavbě velkého letiště v Jebel Ali (Al Maktoum International Airport, původně Dubai World Central), které bude mít 6 souběžných přistávacích drah a kapacitu větší než londýnské letiště Heathrow a chicagské O'Hara dohromady. Celkový plán investice dosahuje astronomické hodnoty 38 mld USD a projektovaná kapacita je 190 mil. cestujících/rok. Největším leteckým dopravcem v arabském světě jsou nyní dubajské Emirates Airlines, které mají např. objednáno 58 obřích letadel Airbus A380. Emirat Abu Dhabi vystoupil z letecké společnosti Gulf Air a místo toho rozvíjí své vlastní aerolinky Etihad Airways. Dalšími místními aerolinkami jsou RAK Airlines a Air Arabia, v letošním roce začala v Dubaji operovat silná konkurence všem nízkonákladovým aerolinkám – FlyDubai, dceřinná firma Emirates Airlines.

SAE mají 1,2 milionů instalovaných pevných **telefonních linek**, což představuje penetraci cca 27,3 %. Na 100 obyvatel připadá 85 mobilních telefonů, což je dokonce víc, než v USA nebo vyspělých státech

Evropy. Telekomunikační infrastruktura je na vysoké technické úrovni a umožňuje komerční využití GPRS, EDGE a 3G. Nevýhodou jsou poměrně vysoké tarify stanovené operátory pevných i mobilních linek - firmou Etisalat a du. Hlavním akcionářem obou společností je stát, takže se jedná o jakýsi duopol.

Počet uživatelů **internetu** se v posledních letech výrazně zvyšoval. Od roku 2000 funguje ADSL a rozšiřují se i internetové kavárny. Výhradním poskytovatelem internetu je Emirates Internet Media (známější jako e-Company). Další rozvoj internetu do značné míry závisí na tom, zda SAE umožní využívat VoIP, který zde není oficiálně povolen a připojení např. přes Skype je zablokováno. Stejně tak jsou blokovány internetové stránky, jejichž obsah se neslučuje s „náboženskými, kulturními, politickými a morálními hodnotami SAE“.

Na území působí několik místních **televizních** stanic, nejznámější jsou Abu Dhabi TV a EDTV – Emirates Dubai TV. Monopolní placená kabelová televize E-Vision (Etisalat) existuje od roku 2000. V lednu 2001 byla v Dubaji otevřena zóna volného obchodu Dubai Media City, která poskytuje základnu pro média pokrývající celý region Blízkého a Středního východu. Sídlo zde má více než 600 zahraničních společností včetně regionálního zastoupení CNN, Reuters, Bertelsmann, CNBC, MBC a d. Příjem českých programů paketu CSLink, UPC Direct nebo Digi TV ze satelitů Astra a Intelsat není v SAE technicky dostupný, některé evropské stanice je možné s parabolou do 1m volně přijímat z družice Hot Bird 2/3/6/7A (více informací o programech lze najít např. na <http://www.lyngsat.com/hotbird.html>).

Elektrická energie je téměř výhradně získávána spalováním zemního plynu který je ve špičkách nebo v jiných nutných případech doplňován tekutými deriváty ropy (mazutem, topným olejem, naftou apod.). Současná instalovaná kapacita výroby el. energie SAE je zhruba 17 000 MW, ve výhledu na rok 2020 byla uvedena potřeba 40 000 MW, což se podle posledních informací snížilo na 33 500 MW z důvodu zpomalení tempa hospodářského rozvoje a stagnace počtu obyvatel. Takový předpokládaný nárůst již SAE nejsou schopny pokrýt vlastní produkcí zemního plynu. Možnosti zvyšovat jeho těžbu jsou technologicky omezené a nákladné, plyn je v mnoha případech nutné zpětně čerpat do vrtů pro zachování tlaku při těžbě ropy a navíc je emirátský zemní plyn obtížně zpracovatelný pro vysoký podíl příměsí, především síry. Jako takový se hodí spíše k průmyslovému zpracování při petrochemické výrobě, než k přímému spalování v elektrárnách. Tento problém SAE v předstihu řešily vybudováním 370 km dlouhého podmořského plynovodu Dolphin z Kataru. Kontrahované denní kapacity 2 mld. scf bylo dosaženo v únoru 2008, jednání o navýšení kontraktu až na 3,2 scfpd, což je i maximální přepravní kapacita plynovodu, ale Katar zastavil. Jakkoliv bohatá jsou katarská podmořská ložiska, Katar nemá zájem je čerpat tak rychle, za takovou cenu a v podstatě bez jakékoliv přidané hodnoty, kterou získává např. zkapalňováním a exportem do vzdálenějších teritorií.

Pro SAE to znamenalo komplikaci a problém, jak vyřešit energetickou potřebu země v horizontu 12-15 let. Ke zvýšení o cca 20 000 MW nestačí využít obnovitelné zdroje energie, jedinou reálnou alternativou k zemnímu plynu představuje ropa, uhlí nebo jádro. Spalování ropných derivátů má ale rovněž svá kapacitní omezení a navíc je velmi drahé. Potřeba uhlí by se musela řešit dovozem, protože vlastní naleziště SAE nemá, a vzhledem k předpokládanému množství by to nebylo logisticky jednoduché. Navíc stejně jako spalování mazutu nezapadá uhelná energetika do emirátské koncepce podpory zelených druhů energie s minimálním dopadem na životní prostředí.

To bylo hlavní příčinou začátku rozvoje **jadernéenergetiky** v SAE, resp. v Abu Dhabi. Zhruba před dvěma lety oznámil nejsilnější emirát záměr vybudovat první jadernou elektrárnu, v prosinci minulého roku byl vybrán hlavní dodavatel (korejské konsorcium KEPCO) a již v roce 2017 mají být spuštěny první čtyři bloky s kapacitou 4 x 1400 MW. Jaderná energetika je ze všech možných variant investičně nejnáročnější, proti té klasické až pětinasobně. Vysoké počáteční investice jsou ale později kompenzovány nižšími provozními náklady a ekologicky „čistým“ provozem (když pomineme skladování jaderného odpadu). To přesně kopíruje strategii současné abudhabské a potažmo i federální vlády – „nyní máme volné prostředky, tak je rozumně investujeme pro budoucí generace“.

V lednu 2008 byl rovněž oznámen nový záměr vlády emirátu Abu Dhabi – stát se globálním centrem rozvoje **alternativních zdrojů energie**. O tom, že nejde jen o pouhá slova svědčí fakt, že v první fázi bylo ze státních zdrojů do různých projektů investováno cca 15 mld. USD a Abu Dhabi se stalo sídlem nové mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii IRENA. Ke konkrétním energetickým projektům patří první z několika chystaných solárních elektráren, která by měla být uvedena do provozu v roce 2010 v Madinat Zayed. Její výkon 100 MW bude postupně zvyšován až na 500 MW. Jiným příkladem je společný podnik s BP Alternative Energy a Rio Tinto zaměřený na výstavbu komplexu vyrábějící vodík s použitím

zemního plynu a návazné elektrárny spalující vodík s výkonem 420 MW. Oxid uhličitý vznikající při výrobě vodíku bude skladován a využíván ke zpětnému čerpání do vrtů místo zemního plynu.

Nejzajímavějším a mediálně nejvíce sledovaným projektem je ale Masdar City – futuristické, energeticky soběstačné „world’s first carbon neutral, zero waste“ město, které by mělo být vzorem pro budoucí lidské aglomerace vznikající po vyčerpání fosilních paliv. Projekt má hodnotu 22 mld. USD, dokončen měl být v roce 2015, ale již se objevují první technické problémy a komplikace. Území pro výstavbu nebylo vybráno správně, problémem je především spodní voda v hloubce již 1,5 metru, která působí potíže při zakládání staveb. Přitom je 7x slanější než voda mořská a nedá se použít pro odsolování, s čímž se původně počítalo. Rovněž se počítalo s tím, že město budou ochlazovat větry vanoucí ve dne od moře a v noci z pouště. Kvůli slabému vzdušnému proudění tento efekt nebude zdaleka tak výrazný a upuštěno bylo proto i od plánovaných větrných elektráren. Dalším nečekaným problémem je všudypřítomný prach, který se usazuje na slunečních článcích a výrazně tím snižuje jejich účinnost. Stoprocentní pokrytí potřeb z obnovitelných zdrojů má rovněž jeden háček. V noci bude Masdar City normálně čerpat elektrickou energii z veřejné sítě a potom ji ve dne bude do sítě „vracet“ z přebytku kapacit solárních článků; výsledek by měl být kladný a proto je město prezentováno jako „energeticky soběstačné“.

Přes všechny komplikace a zdržení je ale Masdar City velmi zajímavý a progresivní projekt, za který si vláda emirátu Abu Dhabi zaslouhuje plné uznání. Kontakty a další detaily jsou k dispozici na www.masdaruae.com.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

SAE nejsou příjemcem rozvojové pomoci. Rozvojovou pomoc na vládní úrovni SAE poskytují prostřednictvím fondu Abu Dhabi Development Fund (ADDF, založen v roce 1971) a Společnosti Červeného půlměsíce (SČP) ostatním zemím jako podporu hospodářského rozvoje nebo humanitární pomoc. Dalšími humanitárními organizacemi jsou Zayed Organisation for Charity and Humanitarian Works založená z popudu prezidenta SAE a Šejch Mohammed bin Rashid Al Maktoum Humanitarian and Charity Foundation založená současným vládcem Dubaje.

Za připomenutí stojí ještě mezinárodní veletrh a konference Dubai International Humanitarian Aid & Development Conference & Exhibition (DIHAD), který měl v dubnu 2009 svůj 6. ročník. DIHAD slouží jako unikátní platforma, kde se setkávají všechny strany zapojené do mezinárodní humanitární pomoci – vládní i soukromé humanitární agentury, OSN, dárci, dodavatelé, přepravní a logistické firmy, sdělovací prostředky atd. Význam DIHADu je umocněn rostoucím zapojením Dubaje do logistické infrastruktury OSN, kde tzv. Dubai Aid and Humanitarian City má ambice stát se nejvýznamnější operační základnou OSN na celém světě. Komparativní výhody Dubaje jsou zřejmé – fungující zázemí, logistika a především teritoriální blízkost většiny míst, kde je potřeba zasahovat. Proto například UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA) ustanovil v roce 2005 v Dubaji své centrum pro Střední východ, severní Afriku, Írán a Afghanistan.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

V roce 2008 skončil federální rozpočet přebytkem 34,6 mld USD, tzn. 13,6% HDP, především díky vyšší ceně ropy platné ještě v 1. pololetí. V roce 2009 se odhaduje deficit zhruba ve výši 0,5% HDP. Největší výdajové položky představují stejně jako vloni zdravotnictví (37% rozpočtu) a školství (23%). V roce 2010 se v souvislosti s růstem cen a těžby ropy očekává návrat salda do plusových hodnot.

Ke státnímu rozpočtu je potřeba ještě uvést, že část příjmu Abu Dhabi z prodeje ropy není vykazována jako příjem rozpočtu, ale je přímo převáděna do rezervních fondů. Rozpočet rovněž neobsahuje příjmy ze zahraničních aktiv, které např. největší státní suverénní fond ADIA (Abu Dhabi Investment Authority) vlastní v odhadované hodnotě 500 až 700 mld. USD.

Co platí o federálním nebo abudhabském rozpočtu, neplatí již o rozpočtu některých dalších emirátů. Velmi specifická a delikátní je rozpočtová situace emirátu Dubaj, který měl naprogramovaný růst minimálně 11% ročně a k tomu nastavené financování. Nyní je všechno jinak – HDP namísto plánovaného růstu klesl a vnitřní dluh Dubaje dosáhl podle odhadů již 80 mld. USD, tzn. 145% HDP! Světová hospodářská krize zasáhla otevřenou ekonomiku tohoto emirátu těžkým způsobem a začínají se objevovat obavy, jestli úspěšný „fenomén Dubaj“ právě nyní nekončí.

Jak k tomu mohlo dojít? Podíl ropného průmyslu na HDP Dubaje se snížil již v roce 2005 pod 5 % a hlavním tahounem růstu se stal sektor služeb, který tvoří příjmovou složku HDP téměř ze tří čtvrtin. Sektor služeb - to je v dubajském případě především turistika, transport, obchod, finanční služby, stavebnictví a reality. Všechny tyto oblasti si vyžádaly značné náklady do vybudování základní infrastruktury, která ještě není zdaleka dokončena – viz např. projekt nového letiště, metro, umělé ostrovy, zábavní park Dubailand a mnoho dalších. Na budování této základny si dubajské společnosti majoritně vlastněné vládnoucí rodinou Al Maktoumů půjčily většinou v zahraničí, dluh i s úroky předpokládaly splácet průběžně ze zisků, které budou generovat. Tak to šlo hladce až zhruba do poloviny roku 2008, kdy Dubaj naplno zasáhla světová krize. Doslova z měsíce na měsíc zkolaboval realitní trh, ze kterého se stáhli zahraniční i domácí investoři a tím byl zastaven příliv zálohových plateb pro developery (EMAAR, NAKHEEL, DUBAI HOLDING a.d.). Stavební aktivita je nyní výrazně omezena, více než polovina plánovaných i rozestavěných projektů je zastavena, firmy napojené na stavebnictví a realitní trh masivně propouštějí zahraniční zaměstnance. Výrazně se snížil počet turistů – nikdy v posledních letech nebyly hotely tak prázdné, aby musely snižovat ceny během turistické sezóny a lákat hosty na různé slevy. Úbytek tržeb pocítila i letecká společnost EMIRATES AIRLINES, která poslala část svých zaměstnanců na půlroční neplacenou dovolenou a odložila nákup nových letadel. Minimálně o deset procent se snížila mezinárodní přeprava zboží a z důvodu udržení konkurenceschopnosti musel provozovatel přístavů (DP WORLD) odvolat dříve avizované zvýšení poplatků. V únoru 2009 měla velké problémy s refinancováním své zahraniční půjčky 3,4 mld. USD BORSE DUBAI, koncem března refinancovala svoji půjčku 2,2 mld. USD DEWA (Dubai Electricity and Water Authority) a podle bankovních zdrojů platí za ni prémium ve výši 300 bps oproti předchozím 30 bps, tj 10x víc. DCA (Dubai Civil Aviation) prodloužila v dubnu svoji půjčku 1 mld. USD za obdobných podmínek.

Finanční krize kulminovala 25.11. 2009, kdy největší státní holding Dubai World oznámil platební neschopnost a požádal své věřitele o minimálně půlroční odklad splátek svých závazků, které se odhadují na celkem 59 mld. USD. Šok světových trhů byl okamžitý a obava z přenesení problému do dalších zemí a tím k návratu do krizové spirály se stala eminentní. Nervozitu umocnil fakt, že chyběly jakékoliv další informace, protože v Emirátech mezitím začaly hlavní náboženské svátky Eid al Adha a nikdo několik dní nepracoval. Po týdnu spekulací a různých prohlášení se situace ve světě uklidnila, ovšem pověst a budoucnost Dubaje jako centra financí, obchodu, turistiky a investic do nemovitostí je vážně poškozena.

Překvapením je, že dubajská vláda neřešila problém cestou prodeje části svých aktiv v některé z mnoha společností, které stát vlastní (např. Emirates Airlines, DP World, Drydocks atd.) a místo toho vyhlásila platební neschopnost největšího holdingu. Tím riskovala poškození dobrého jména Dubaje, k čemuž následně došlo a nic na tom již nezměnila pozdější prohlášení, že problémy mají pouze developeři Nakheel a Limitless a žádost o restrukturalizaci a odklad splatnosti se týká „pouze“ asi 26 mld. USD. Zahraničním investorům nejvíce vadí způsob oznámení, nejasná legislativa a absolutní nedostatek

transparentnosti. To je ale v Emirátech v podobných případech obvyklé a nikoho zde žijícího to již nepřekvapuje.

Interní dohoda s Abu Dhabi mohla být druhou možností, jak se vyhnout medializace problémů. Spekuluje se ale o rozporu mezi emiráty ohledně termínu splátek nové půjčky nebo dokonce o tom, že Abu Dhabi nebylo v počátku plně informováno o skutečné výši a závažnosti dubajských dluhů. Po oznámení platební neschopnosti mohl emirát Dubaj kalkulovat s posílením své vyjednávací pozice, protože Abu Dhabi přeci nenechá sousední emirát vyhlásit státní bankrot a tím poškodit pověst celé federace. To se posléze také stalo a z federálního (tzn. abudhabského) rozpočtu bylo doposud Dubaji poskytnuto již 25 mld USD.

Negativní následky platební insolventnosti se projevily především v dubajském finančním a realitním sektoru. Důvěra mezinárodních investorů byla otřesena a její obnovení může trvat několik let. Nedaří se znovu nastartovat prodeje nových rezidenčních a komerčních prostor, to způsobuje nedostatek peněz pro developery, kteří neplatí kontraktorům a stavebním firmám. Důsledkem je vysoká rozestavěnost a přerušování práce na mnoha projektech.

Z této situace těží především emirát Abu Dhabi, kam se urychlil přesun ekonomických aktivit z Dubaje. Díky poklesu poptávky se snížily ceny stavebních prací a materiálů, což podporuje výstavbu nových projektů, na které má Abu Dhabi dostatek prostředků z prodeje ropy. V omezené míře můžou na uvolnění stavebních kapacit a snížení cen profitovat i okolní země – především Katar, Bahrajn a Saúdská Arábie. Rozhodně ale nelze očekávat masivní přesun investic nebo ekonomických aktivit do jiných zemí GCC.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

O obtížnosti získat nebo alespoň odhadnout statistické finanční údaje SAE svědčí příklad přebytku platební bilance, kterou nezávislé agentury odhadují velmi rozdílně. Pokud budeme vycházet z údajů EIU, přebytek platební bilance v roce 2009 zůstane kladný zhruba ve výši 0,9 mld. USD, což je ale výrazný pokles proti 22,3 mld. USD v roce 2008. Díky očekávanému hospodářskému oživení se předpokládá přebytek ve výši 11,2 mld USD v roce 2010.

Oficiální hodnota devizových rezerv (bez zlata) centrální banky se proti roku 2007 snížila téměř o polovinu na 39,6 mld USD, odhad hodnoty státem kontrolovaných rezervních fondů se rovněž snížil na zhruba 500 mld USD.

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Zahraniční dluh SAE dosáhl koncem roku 2009 celkové výše 129,3 mld. USD, což je snížení proti 134,7 mld. USD v roce 2008. Splátky dosáhly 20,9 mld USD, z toho úroky tvoří 5,9 mld. USD.

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

V SAE provozuje činnost 20 místních a 26 zahraničních bank, dále 2 banky investiční (Arab Emirates Investment Bank Ltd., Wardley Middle East Ltd.), 1 banka specializovaná (Emirates Industrial Bank), dvě investiční instituce (Abu Dhabi Investment Authority a Abu Dhabi Investment Company), 2 instituce pro rozvoj (Abu Dhabi Fund for Arab Economic Development a U.A.E. Development Bank) a 40 zahraničních bank zde má své reprezentační kanceláře. Mezi nejvýznamnější komerční banky lze zařadit National Bank of Abu Dhabi, Emirates Bank International, Abu Dhabi Commercial Bank, Mashreq Bank a National Bank of Dubai, které společně kontrolují dvě třetiny trhu.

Organizací bankovní a finanční soustavy v SAE je pověřena **Centrální banka SAE** (Central Bank of U.A.E. - www.cbuae.gov.ae), která na základě federálního zákona č.10 z roku 1980 o zřízení Centrální banky, fungování peněžního systému a organizaci bankovních služeb, vydává směrnice a opatření k naplnění tohoto zákona. Centrální banka vydává licence k činnosti komerčním bankám, upravuje a kontroluje jejich aktivity. V roce 1996 zpřísnila podmínky pro založení poboček zahraničních bank v SAE mj. stanovením minimálního upsaného kapitálu a rezerv ve výši cca 500 mil USD a prokazatelnými nejméně desetiletými (úspěšnými) aktivitami v oboru.

Finanční trhy SAE

Finanční obchody s akciami, dluhopisy a dalšími cennými papíry jsou v SAE regulovány teprve od roku 2000, kdy byla federálním vládním výnosem 4/2000 založena ESCA (Emirates Securities and Commodities Authority). Do té doby byly cenné papíry obchodovány na neregulovaném trhu, který pro investory nebyl transparentní, poptávka se nesetkávala s nabídkou a ceny proto často neodpovídaly realitě. Po založení ESCA v únoru 2000 jako první vznikla burza cenných papírů v Dubaji – Dubai Financial Market (DFM) výnosem Decree No. 14/2000 z 26. 3. 2000. Účastníky burzy bylo tehdy 10 brokerských firem a začaly se obchodovat akcie 7 dubajských společností (Emaar, Union Properties, Dubai National Insurance, Dubai Islamic Bank, Emirates Bank Intl., Emirates Insurance a Dubai Investments). Na podzim následoval emirát Abu Dhabi, kde byla 15. 11. 2000 výnosem (3) 2000 založena burza cenných papírů Abu Dhabi Securities Market (ADSM).

V současné době obě burzy fungují vedle sebe a řídí se stejnými pravidly. Stejně jako kdekoli jinde ve světě poskytují prostor pro vytvoření tržní ceny a současně chrání zájmy investorů stanovením jasných pravidel a podmínek obchodování (např. zákaz „insider trading“, povinnost firem zveřejňovat auditované výsledky a jiné informace, které mohou zásadně ovlivnit cenu akcií atd.). Tituly obchodované v Dubaji nejsou listované v Abu Dhabi a naopak, ale burzy jsou spojeny on-line, takže broker může obchodovat z jednoho místa.

Možnosti investování do cenných papírů v rámci DFM a ADSM jsou pro osoby, které nemají emirátské občanství, velmi omezené. První překážkou je všeobecně platný obchodní zákoník, který limituje zahraniční podíl v emirátských společnostech na 49 %. Dalším limitem jsou zakládací smlouvy většiny veřejných společností, které tento podíl dále omezují – většinou na 0%. Tzn. že zhruba polovinu obchodovaných titulů si nesmí expatriot koupit vůbec, další ¼ do max. 25 % a zbytek do 49 % kapitálu. Ve skutečnosti se podíly zahraničních investorů pohybují v řádech jednotek procent a lze předpokládat, že se většinou jedná o investory z okolních arabských zemí.

Novým finančním trhem je **Dubai International Financial Exchange (DIFX)**, který vznikl 26. 9. 2005 jako základní část nové finanční free zóny Dubai International Financial Center (DIFC). Ambiciózním cílem DIFC je vytvořit největší regionální finanční centrum mezi západní Evropou a jihovýchodní Asií, jehož součástí bude i burza velikosti NYSE, LSE nebo Deutsche Bourse. Na této burze by se měla setkávat poptávka z celého světa s nabídkou cenných papírech zemí GCC, MENA, Jižní Afriky, Turecka, centrální Asie a indického subkontinentu. Akcie nemají mít omezení, tzn. že na rozdíl od DFM nebo ADSM mohou být souběžně prodávány na domácích burzách. Zaměření na mezinárodní klientelu dokazuje i burzovní den od 11.45 do 17.00 hod denně mimo sobot a nedělí.

V srpnu 2007 byl vytvořen holding Borse Dubai, který spojil DFM a DIFX v jeden trh. Současně byl vyhlášen strategický záměr provádět akvizice burz po celém světě a nadále tak posilovat pozici Dubaje jako regionálního leadera a významného hráče světového kapitálového trhu. V únoru 2008 koupila Borse Dubai téměř všechny akcie švédské burzy OMX a obratem je prodala NASDAQu. Za to získala významný podíl v nově vzniklé společnosti NASDAQ OMX. Návazně nato NADAQ OMX odkoupil 1/3 akcií DIFX (zbylé 2/3 zůstaly v majetku Borse Dubai). Detailní informace o jednotlivých burzách lze najít na internetových stránkách www.borsedubai.com, www.dfm.ae, www.adsm.ae a www.difx.ae.

5.5. Daňový systém

Daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty a spotřební daně nejsou zavedeny. Výjimkou je pouze zdanění zisků bank (20 %) a ropných společností (55 %).

Neexistence primárního daňového zatížení je ale do určité míry kompenzována sekundárním (nepřímým) daňovým zatížením v podobě vysokých životních nákladů (nájmy, služby, různé poplatky, zdravotnictví, mýtné SALIK atd.), kterými se státu vrací značná část výdělků cizinců.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

UKAZATEL	2005	2006	2007	2008	2009
Vývoz (mld USD, fob)	117,2	145,5	178,6	239,2	174,7
Dovoz (mld USD, fob)	74,5	88,0	132,1	176,2	144,5
Saldo (mld USD)	42,7	57,5	46,5	63,0	33,0

Zdroj : Economist Intelligence Unit – Country Report UAE 3/2010

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Vývoz do (rok 2008)	podíl v %		Dovoz z (rok 2008)	podíl v %
Japonsko	25,3		Čína	13,4
Jižní Korea	9,0		Indie	9,8
Thajsko	5,8		USA	9,2
Indie	4,7		Německo	6,8

Zdroj : Economist Intelligence Unit – Country Report UAE 3/2010

Hlavními odběrateli největší emirátské vývozní položky - ropy nadále zůstávají země Asie (přes 94 % objemu). Největšího odběratele představuje Japonsko, o zbývající objem se dělí Oceánie a Afrika, podíl ostatních kontinentů (Evropa, Amerika) je zanedbatelný. V importu je nejdůležitějším obchodním partnerem SAE blok zemí EU, který zajišťuje zhruba třetinu dovozních potřeb.

6.3. Komoditní struktura

Přesné údaje nejsou k dispozici, ale podle odhadů EIU tvoří vývoz SAE z 35 % ropa, 26% ostatní zboží a služby a zbytek je re-export. V dovozu převažují stroje a zařízení, dopravní prostředky, zlato, diamanty a drahé kovy.

6.4. Dovozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Dovážené zboží podléhá 5 % clu (od cla byly osvobozeny např. dovozy pro vládnoucí rodinu, ministerstva a vládní instituce), při výpočtu cla se vychází z deklarované CIF hodnoty zboží.

Celní sazby 50 % podléhají alkoholické nápoje; 100 % clu podléhají cigarety a tabákové výrobky. Od cla je osvobozen dovoz do svobodných celních pásem. V každém emirátu funguje samostatná celní správa, osvědčení o původu zboží nutné k vývozu vystavuje OPK v daném emirátu.

Podle praktických zkušeností českých firem, které do SAE pravidelně zboží z ČR dovážejí, jsou pro celní účely potřeba následující dokumenty:

- original packing list 2x
- original faktura 2x

- ověřená kopie faktury a original Osvědčení o původu 2x, osvědčení stačí Hospodářskou komorou ČR
- original B/L nebo jiný transportní dokument

Tzn. že již není nutná legalizace dokumentů velvyslanectvím SAE ve Vídni ani žádnou jinou arabskou ambasádou v Praze.

6.5. Ochrana domácího trhu

Netarifní překážky dovozu nejsou uplatňovány, pouze některé skupiny zboží (např. vojenský materiál) podléhají zvláštnímu schvalovacímu řízení. Samostatnými předpisy je upravena certifikace potravin a zdravotnického materiálu (léků, přístrojů), která je časově a administrativně náročná. Způsob uplatňování postupu např. pro předkvalifikaci se liší podle oborů a před zahájením aktivit je nezbytné celý proces prověřit přes emirátského partnera/sponzora.

6.6. Zóny volného obchodu

Zóny volného obchodu začaly vznikat na začátku 80. let v emirátu Dubaj, který potřeboval přilákat zahraniční firmy pro plánovanou diverzifikaci své ekonomiky a odstranění jednostranné závislosti na příjmech z těžby ropy. Největší Jebel Ali Free Zone byla založena již v květnu 1980, další volné zóny v Dubaji i dalších emirátech následovaly a k dnešnímu dni v SAE funguje 31 zón (kromě Dubaje jsou 2 zóny v emirátu Sharjah, po jedné v Ras Al Khaimah, Fujairah, Ajman, Umm Al Quiwain,) a 5 nových zón se připravuje. Zahraniční firmy zde mohou umístit nejen svá distribuční centra pro celý region, ale i průmyslovou výrobu zboží určeného jak pro místní trh, tak pro re-export.

V Abu Dhabi začaly fungovat první dvě volné zóny v roce 2009. Media Zone (někdy se používá název TwoFour54, což je GPS souřadnice Abu Dhabi) je zaměřena na televizní a filmovou produkci. Druhou zónou je Masdar Free Zone, kde budou mít své sídlo a později i výrobní prostory firmy zabývající se obnovitelnými zdroji energie, ekologickým zpracováním odpadů, snížením emisí skleníkových plynů apod. Tato volná zóna bude od roku 2011 umístěna v budovaném „městě budoucnosti“ Masdar City (společně s Masdar Institute nebo s mezinárodní agenturou IRENA), zatím provizorně sídlí v Injazat Building.

Kromě volných zón existují v Abu Dhabi tzv. SEZ – Specialized Economic Zones, např. ICAD 1-4 v průmyslové oblasti Mussafah, Oil&Gas SEZ, Al Ain Industrial Zone a d. Velká zóna se připravuje v Khalifa Port poblíž vyústění plynovodu Dolphin a současných elektráren Taweelah A/B. SEZ mohou být v určitém směru vhodnější formou pro investice, protože zahraniční firmy nejsou omežovány v obchodní činnosti ani směrem dovnitř emirátu.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

Mezi SAE a ČR jsou podepsány následující dvojstranné smlouvy :

1. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spojených arabských emirátů o podpoře a ochraně investic

Abu Dhabi, 23. 11. 1994

Tato smlouva je nyní z iniciativy české strany renegociována tak, aby odpovídala platným standartům EU.

2. Smlouva mezi Českou republikou a Spojenými arabskými emiráty o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňového úniku v oboru daní z příjmu a majetku

Washington, 30. 9. 1996

3. Dohoda o letecké přepravě mezi vládou České republiky a vládou Spojených arabských emirátů

Abu Dhabi, 15. 12. 2002

Podpisem smlouvy o zamezení dvojího zdanění se Česká republika zařadila mezi okruh zemí, které mají se SAE uzavřeny obě dohody určující právní rámec hospodářských aktivit subjektů jedné země v zemi druhé a naopak.

Vztahy s EU upravuje všeobecná Dohoda o spolupráci mezi EU a GCC, jejíž smluvní stranou se po svém vstupu do EU stala i Česká republika. Free Trade Agreement (FTA) byla na programu jednání mezi oběma bloky již od roku 1988, i když skutečně konkrétní negociace byla zahájena až po vytvoření celní unie států GCC v roce 2003. V polovině prosince 2008 země GCC jednání jednostranně ukončily a podle prohlášení svého generálního tajemníka Abdula Rahman al Attiyah se k jednacímu stolu vrátí pouze v případě, že EU podepíše předběžný návrh smlouvy v podobě, která státům GCC vyhovuje. Tento postup následně akceptovali i panovníci jednotlivých členských zemí na svém každoročním zasedání, které se tentokrát konalo v Muscatu 29. - 30.12. 2008.

Je to určitě škoda pro obě strany. Členské státy GCC mají s Evropou výrazně pasivní obchodní bilanci, v roce 2007 to bylo podle některých zdrojů až 55 mld. USD, a otevření trhů 27 zemí by mohlo pomoci jejich exportu a alespoň částečnému narovnání deficitu. Evropské země mají zase zájem o investice do klíčového průmyslu ropy a zemního plynu. Podpis Dohody mohl znamenat výraznou podporu vztahů jak v rovině ekonomické, tak i politické. Neúspěch jednání neznamená, že se obchodní vztahy okamžitě zhorší, ale v budoucnosti hrozí určité nebezpečí ze strany těch zemí, kteří Dohodu s GCC v poslední době buď již podepsaly (Singapur) nebo o ní intenzivně jednájí (Japonsko, Jižní Korea, Čína, Indie a Pákistán).

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Po vzniku SAE v prosinci 1971 se pomalu začal rozvíjet i vzájemný obchod s tehdejšími Československem. Významnou investiční akcí té doby byl projekt na výstavbu elektrárny a desalinační jednotky Umm Al Naar, který v roce 1984 dokončil PZO Škodaexport.

Vývoz v 90. letech víceméně stagnoval s výjimkou let 1997-1998, kdy se podařilo zrealizovat kontrakt s armádou SAE na dodávku 1 170 vojenských nákladních automobilů Tatra 815. Od roku 2000 pak dochází k mimořádnému oživení českého exportu do SAE a je pozitivní, že tomu tak je v celé šíři výrobního portfolia a nikoliv pouze jednorázovou akcí, jako tomu bylo v minulosti. Jelikož dovoz do ČR zůstává nízký, vzniká zde pro nás velmi zajímavé aktivní saldo obchodní bilance.

Vývoj v posledních 16 letech ukazuje následující tabulka :

Obchodní výměna ČR - SAE v letech 1994 až 2009 - v tis. USD				
	Vývoz	Dovoz	Obrat	Saldo
1994	20 374	4 553	24 927	15 821
1995	18 146	4 030	22 176	14 116
1996	37 322	3 091	40 413	34 231
1997	145 169	5 231	150 400	139 938
1998	117 365	9 397	126 762	107 968
1999	80 794	5 300	86 094	75 494
2000	121 002	17 375	138 377	103 627
2001	145 848	11 560	157 408	134 288
2002	221 496	25 218	246 714	196 278
2003	254 228	58 145	312 373	196 083
2004	371 154	22 226	393 380	348 928
2005	490 582	21 945	512 527	468 637
2006	485 109	43 538	528 647	441 571
2007	543 298	27 973	571 271	515 325
2008	635 489	42 479	677 968	593 010
2009	540 408	35 456	575 864	504 902

Zdroj : Český statistický úřad

SAE jsou po USA, Číně a Indii čtvrtým největším exportním partnerem z mimoevropských zemí, což je dáno i tím, že větší část zboží je reexportována do okolních zemí (Záliv, Írán, vých. Afrika atd.).

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Název zboží	Stat. hodnota USD (tis.)	Podíl
Výrobky ze skla, jinde nezařazené	159 166	29,5%
Ostatní zařízení k autom.zprac.dat	75 332	13,9%
Ploché válc.výr.ze železa,oceli,ne plát.,po válc.za tepla dále nezp.	42 402	7,8%
Pulty, panely k řízení nebo rozvodu elektřiny	40 758	7,5%
Disky,pásky aj.média pro zázv.zvuku,obrazu ap. (vč.nahraných),ne 882	18 405	3,4%
Telef.přístr. (vč.mobilních);ost.přístr.k vysílání,přijímání hlasu,dat	17 481	3,2%
Pánské a chlapecké košile pletené	13 194	2,4%
Čerpadla na vzduch nebo vývěvy, kompresory vzduchu	9 878	1,8%
Paměťové jednotky	8 797	1,6%
Lampy, svítidla (vč. světlometů, reflektorů), j.n.	8 083	1,5%
Ostatní síry, tvaroh	7 013	1,3%
Elektronické integrované obvody	6 432	1,2%

Zdroj : Český statistický úřad

V komoditní struktuře **exportu** převažuje položka č. 6659 – výrobky ze skla – její podíl se stále pohybuje kolem jedné třetiny celkového vývozu. Mezi českými podniky vyvážejícími skleněné výrobky do SAE má dominantní postavení Preciosa a.s. a jejich dceřinná firma Preciosa Gulf FZE, podnikající ve volné zóně Jebel Ali (Dubaj). Na místní trh jsou distribuovány především křišťálové lustry, kde se jim podařilo získat mimo jiné i vysoce prestižní a referenční zakázky na vybavení hotelů Emirates Palace nebo Yas Marina.

Větší část obchodu Preciosy tvoří reexport skleněných ozdob a perliček pro textilní průmysl v Indii, Pakistánu, vých. Africe atd. Osvětlení a skleněné výrobky dováží rovněž LASVIT FZE a řada dalších menších podniků.

V minulém roce došlo k výraznému nárůstu položek z produkce Válcoven plechu a.s. Frýdek Místek a Vítkovice Evraz Steel a.s. Potěšitelný je vysoký podíl vývozu technicky složitějších výrobků, jako jsou komplexní digitální systémy na zpracování dat, pulty, panely k řízení nebo rozvodu elektřiny. Prosazují se i osobní automobily Škoda a pneumatiky Mitas/Barum, z potravinářských výrobků je nejznámější „Czechoslovak cheese“. Kromě již jmenovaných podniků patří k nejvýznamějším exportérům ABB sro. Praha 8, Madeta a.s. České Budějovice, Mittal Steel a.s. Ostrava, Nord Amstrdam sro. Brno (textilní výrobky) a d.

Název zboží	Stat. hodnota USD (tis.)	Podíl
Polykarbonáty, alkydové pryskyřice a ost. polyestery	14 059	39,7%
Hliník a slitiny hliníku, netvářené	10 820	30,5%
Žáruvzdorné keramické cihly, dlaždice, trubky apod.	1 516	4,3%
Voňavky a toaletní vody	710	2,0%
Trička tvaru T, trička a ost. nátělníky, pletené apod.	676	1,9%
Tvrký kaučuk, vyr. z tvrzeného a netvrzeného kaučuku	466	1,3%
Telef.přístr. (vč.mobilních); ost.přístr.k vysílání, přijímání hlasu, dat	374	1,1%
Hliníkové konstrukce, části, plechy, profily ap.	374	1,1%
Dámské, dívčí blůzy, košile, košilové blůzy	362	1,0%
Ost.pláty, desky, fólie z plastických hmot, nelehčených	335	0,9%

Zdroj : Český statistický úřad

Hlavní položku **dovozu** činí polyestery a hliník, který využívá řada českých výrobců v automobilovém průmyslu a stavebnictví..

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Trh SAE a na něj navázaný reexport zboží je natolik diverzifikovaný, že zde uplatnění najde široké portfolio výrobků a služeb velkých, středních i malých českých firem. Při srovnání poptávky s možnostmi českého průmyslu lze jako perspektivní pro emirátský trh uvést zejména následující odvětví a obory :

Energetika – Rozvoj energetického sektoru souvisí s již zmiňovanou industrializací a rovněž s nárůstem počtu obyvatel, který se od roku roku 2000 zvýšil o 70 %. Instalovanou kapacitu 17 000 MW bude zapotřebí během příštích deseti let zdvojnásobit, potřeba je rovněž údržba a generálky současných kapacit. Pozitivním příkladem je společnost I & C Energo a.s., dceřiná firma ČEZ, a.s., která uzavřela kontrakt na projekt obnovy řídicího systému dvou energetických bloků v elektrárně Layyah v emirátu Sharjah. Do výstavby první jaderné elektrárny se možná zapojí i Škoda Power, jejíž nový majitel, korejská společnost Doosan Heavy Industry, je členem vítězného konsorcia KEPCO.

Petrochemie – je sice podstatným odvětvím v zemi, kde dominuje těžba ropy a zpracování zemního plynu, ovšem export z ČR do SAE je do značné míry limitovaný. Technologické dodávky pro tento obor jsou považovány za strategické a drží si je zejména silné západoevropské a americké společnosti. Možnosti pro naše firmy spočívají spíše v subdodávkách a doplňkových službách – viz příklad úspěšné české pobočky E&I Emirates Abu Dhabi.

Strojírenství – především výrobky z oblasti elektro, průmyslových kotlů, armatur, technologie pro zpracování dat, dodávky pro dopravní infrastrukturu (výstavba metra, železnice, tramvajové sítě). Vzhledem k velkým finančním objemům je pro naše výrobce spíše šance zapojit se jako subdodavatel.

Spotřební zboží – velmi omezená místní výroba dává šanci na dovoz široké škály spotřebního zboží. Je třeba ale počítat s velmi silnou cenovou konkurencí výrobců z Indie a Dálného východu, proto je třeba být odlišný, jedinečný a nabízet vyšší přidanou hodnotu. Hodně záleží na výběru partnera a kvalitě zpracování trhu – pozitivním příkladem může být vývoz českých výrobků ze skla.

Zemědělství – i přes nepříznivé klimatické podmínky (vysoké teploty, pouštní a hornatý typ krajiny, salinita půdy) je zemědělská výroba podporována vládou nevratnými investicemi do zakládání nových farem a pokračujícími dotacemi jejich činnosti. V současnosti SAE produkuje cca 80 % domácí potřeby mléka a mléčných výrobků a přibližně 25 % masa a drůbeže. Soběstační jsou v produkci všech druhů zeleniny, datlí a rybolovu. Příkladem úspěšné spolupráce českých firem je výrobní kooperace VVS Verměřovice s Fujairah Feed Factory.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Specifikem místního trhu je ze zákona vyplývající nutnost pro zahraniční subjekt, který chce podnikat na území některého ze sedmi emirátů, mít tzv. sponzora neboli lokálního agenta, který musí vlastnit nejméně 51 % ve společnosti, kterou firma zamýšlí založit na území SAE. Jedině místní firma, která vlastní obchodní registraci v tom kterém emirátu se může účastnit tendrových řízení, které jsou vypisovány jednotlivými ministerstvy na největší vládní zakázky a dodávky do státního sektoru. Výběr agenta je proto nejdůležitějším krokem pro další úspěšné působení firmy v tomto teritoriu. Bohužel se často stává, že některé firmy podepíší exkluzivní zastoupení na konkrétní produkt nebo službu prvním obchodníkovi, který jim přijde do cesty a vyvázání se z takového, později třeba nechtěného, vztahu je velice nákladná a dlouhodobá záležitost. Výjimkou jsou svobodné celní zóny, kde je povoleno 100 % vlastnictví i zahraničnímu subjektu. Největší svobodnou celní zónou je Jebel Ali Free Zone (JAFZ). Na jejich internetové adrese www.jafza.ae lze nalézt veškeré podrobnosti, informace a podmínky pro založení společnosti. JAFZ patří mezi pět největších svého druhu na světě a operuje v ní více než 3000 firem z celého světa. Novou perspektivní zónou je RAK Free Trade Zone v emirátu Ras al Khaimah.

I. České firmy v Abu Dhabi

Svoji činnost ukončil **Škodaexport** branch office, jelikož mateřská firma ČKD Group rozhodla o uzavření pobočky.

E&I EMIRATES LLC(Emirates Electrical & Instrumentation Co.)

Pavel Šumanský - Managing Director

Tel. + 97126664846, Fax. + 97126674347, E-mail: info@e-i-emirates.com, web: www.e-i-emirates.com,
PO Box: 41708, ABU DHABI, UAE

Zastoupení českých firem Manag – Pento – ELCOM. Působí jako EPC kontraktor především v oblasti instrumentačních instalací v petrochemickém průmyslu. Rovněž úspěšně rozvíjí montáže kabinetů pro řídicí systémy. Firmě se daří, kromě kanceláře v centru města si vybudovala dílnu a skladové zázemí v průmyslové oblasti Mussafah, které nabízí k využití i dalším našim společnostem. Celkem nyní zaměstnává přes 40 stálých zaměstnanců a dalších 60 si najímá na kontrakty.

VITKOVICE GENERAL TRADING LLC

Marcela Kubalová – Director

P.O. Box: 7127, Abu Dhabi, tel. 00971 2 6270088, fax 00971 2 6270087, marcela.kubalova@vitkovice.cz,

Nové zastoupení, funguje necelé dva roky. Z produktů holdingu aktivně nabízí především tlakové lahve na plyn, skladovací nádrže, ocelové konstrukce, výrobky přesného strojírenství pro opravy zámořských lodí a d. Usilovně pracují na získání první větší zakázky.

CZECH GENERAL CONTRACTING MIDDLE EAST LLC

Martin Tichý – Director

P.O. Box 54056, Abu Dhabi, UAE, Phone +97126768048, Fax: +97128048, E-Mail:
martintichy@hotmail.com, web: www.cias.cz

Zastoupení české firmy Česká inženýrská a.s., které se zaměřuje na projekci a project management v oblasti stavebnictví, zejména průmyslových staveb a zón. Funguje od r. 2008, zatím stále trh mapují, jednájí m.j. i o zapojení do nových projektů dopravní infrastruktury Abu Dhabi.

ATG CONSULTING & TRAINING SERVICES LLC

Milan Malušek – Project Manager, Abu Dhabi

průmyslová zóna Mussafah, E-mail: malusek@atg.cz, www.atgtesting.com

Poskytuje služby v NDT - nedestruktivním testování a technických inspekcích, kvalifikaci a certifikaci personálu v defektoskopii a sváření podle norem EN, ASNT, API, ASME, ISO atd. Společnost je založena a registrována, v přípravné fázi zahájení činností.

INVESTMENT CE WOOD INTERNATIONAL LLC

Ibrahim Wassouf – General Manager

P.O. Box 106765, Tel. +971 2 6777708, Fax + 971 2 6780555, Email: ibrahim@interinvest.ae

Společná česko-arabská společnost, která byla založena v červnu 2007 mezi firmou CE WOOD a.s. se sídlem ve Zlíně a firmou INVESTMENT se sídlem v Abu Dhabi díky usilí a asistenci firmy D.W.M. s.r.o. se sídlem ve Uherském Hradišti. Firma je zaměřena na prodej stavebního dřeva a díky aktivitě p. Wassoufa hodlá své portfolio rozšířit o další komodity českých i slovenských výrobců.

ABB UNITED ARAB EMIRATES

Michal Škaroupka – Sales Support Manager

P.O. Box 33473, Abu Dhabi, UAE, Phone +97126333636 ext. 412, Fax +97126273223, E-Mail:
michal.skaroupka@ae.abb.com

Není společností s českými majiteli, ale pobočka švédsko-švýcarského konsorcia ABB má české kořeny v podniku EJF Brno (Elektrotechnické závody Julia Fučíka). Nyní patří k největším importérům českých výrobků, rozveden vysokého napětí, do SAE s obratem přes 25 mil USD ročně. Z nejvýznamnějších projektů poslední doby můžeme jmenovat rozváděče v nejvyšší budově světa Burj Khalifa, na umělém ostrově Palm Jumeirah v Dubaji, novou hliníkárnou EMAL nebo rozvodnu na Yas Marina Circuit (pro Formuli 1).

II. České firmy v Dubaji

Conteg Middle East FZCO činnost ukončil, **Sans Souci General Trading LLC** zde momentálně nikoho nemá a obchod řídí z Libanonu. Nově jsou zařazeny společnosti **GO-Gulf.com** a **KIT digital FZ-LLC**.

PRECIOSA GULF FZCO

Jiří Karl - Managing Director

Ondřej Patka - Managing Director of Lighting Division

RA 8/ GB 7, P.O. Box: 18185, Dubai, U.A.E, Tel. : +97148838473, Fax. : + 97148837913, E.mail:
sales@gulf.preciosa.com, web: www.preciosa.com

Z hlediska obratu je Preciosa nejdůležitější českou firmou v SAE, sídlo i sklad má ve volné zóně Jebel Ali. Hlavní komoditou, která představuje většinu obratu, tvoří drobné skleněné perličky (šatony), které se používají jako ozdoba v textilním průmyslu. Velký úspěch mají i křišťálové lustry, se kterými se návštěvníci země Zálivu můžou setkat na letištích, v mešitách nebo prestižních hotelích Emirates Palace, Yas Marina Hotel a d.

KOPOS ELECTRO FZE

Zdeněk Slováček - Executive Director

Jebel Ali Free Zone, New South Zone, AF02&AF03, P.O.BOX: 261 434, UAE, Phone: +97148860038, Fax: +97148860037, E-Mail: zdenek.slovacek@kopos.cz, web: www.kopos.cz

Dceřiná společnost Kopusu Kolín, zaměřuje se na prodej elektroinstalačního materiálu. Zakladatel pobočky Z. Slováček zde působí již šestým rokem.

TECHNO LINE FZE

Martin Vařeka - Managing Director

P.O.Box: 17756 Jebel Ali Free Zone, Tel : +97148836399, Fax: +97148836437, , E-mail:
technol@emirates.net.ae web: www.ravak.com

Pobočka mateřské firmy RAVAK a.s. Příbram (vany, sprchové kouty apod.), působí zde již více než 10 let. Stejně jako předchozí Kopus je postižena poklesem stavební aktivity v Dubaji, kterou naštěstí alespoň částečně kompenzuje Abu Dhabi a další okolní země.

LASVIT (Gulf) FZE

Vadim Horna - Director

P.O. Box 262731, Jebel Ali Free Zone, Dubai, Tel: +97148814546, Fax: +97148814547,
vadim.horna@lasvit.com, www.lasvit.com

Úspěšný importér osvětlení z ČR, zakázku mají m.j. i pro dubajské metro a nový dostihový areál Meydan. V SAE působí od roku 2008.

ALES FZCO

Ziad Audi – Director

Dubai Airport Free Zone, Tel. +97146091300, Fax: +97146091302, audi@ales.ae, web: www.ales.ae

Dcera mateřské firmy ICZ a.s., která patří mezi nejvýznamnější české firmy nabízející integrovaná softwarová a síťová řešení. Uzavřené kontrakty mají v okolních zemích Blízkého východu.

SANS SOUCI GENERAL TRADING LLC

Gregory v. Bonin Mac James - Director

Tel. +96171145557, gregory@sanssouciint.com.

V současné době je dubajská kancelář spravována prostřednictvím Representative Office v Libanonu, Building 243, 2nd Floor, 28th Street, Rabieh - Mtayleb (El Metn) Lebanon. Firma se zaměřuje na prodej skleněných mozaik a uměleckého skla předních českých výtvarníků a sklářů, v nabídce má i projekty na klasické a moderní osvětlení. Dubajská pobočka zahájila svoji činnost předloni, libanonská kancelář na konci roku 2009.

GO-Gulf.com

Karel Zeman – CEO

Saeed Tower I, floor 19, off. 1905, Dubai, Tel +971 4 3326527/528, E-mail: office@go-gulf.com, www.go-gulf.com.

Ryze česká firma sídlí na hlavní dubajské dopravní třídě Sheikh Zayed Road. Zabývá se designem webových stránek a portálů společností, on-line vývojem webových aplikací až po vytváření identity firmy, tzv. corporate identity building.

KIT digital FZ-LLC

J.P. Chaib – Head of Middle East and Africa

Suite 902A, Business Central Towers, P.O. Box 112888 Dubai Media City, U.A.E. Tel: + 971 4 3643542, Fax: + 971 4 4290330, jp@kitd.com, www.kitd.com.

Dubajská nadnárodní společnost KIT Digital koupila v roce 2009 předního českého poskytovatele a vývojáře IP video technologie a software – firmu Visual Connection a.s. Následně přesunula své sídlo z Dubaje do Prahy a své akcie uvedla i na pražskou burzu. Mezi jejich zákazníky patří velké televizní společnosti, průmyslové, finanční a státní instituce i telekomunikační operátoři.

III. České firmy v ostatních emirátech

Svoje aktivity v SAE omezily společnosti **WATTEG GULF FZC** ve Fujairah Free Zone a **Saura Development Solutions FZC**, Ras Al Khaimah.

EUWIN FZC

Marcel Kusín - Executive Director

P.O.Box: 42528, Hamiryah Free Zone, Sharjah, U.A.E. Tel +97165261033, Fax: +97165261044, E-mail: euwin@eim.ae, web: www.euwin-uae.com

První a zatím jediná výrobní investice ČR v SAE. Zakladatel a majitel firmy M. Kusín začal v SAE podnikat v roce 2006, kdy postavil novou výrobní halu ve volné zóně Hamriyah v emirátu Sharjah. Nyní výrobu plastových oken a dveří zajišťuje 60 zaměstnanců, z toho několik odborníků z ČR.

CONTACT CENTER INTERNATIONAL FZC

Pavel Černoč - Director

Ajman Free Zone, E-Mail: pavel.cernoch@contact-center-dubai.com, web: www.contact-center-dubai.com

Doposud v regionu realizovali projekty především v oblasti poradenství, nyní připravují otevření call centra přímo v Dubaji pro celý GCC region. Další divize firmy se zaměřuje na vyhledávání investorů pro exkluzivní realitní projekty v Evropě, především v Praze.

GLOBENATUR FZE

Radka Plunderová – Director

P.O. Box 16111, Ras al Khaimah Free Zone, Tel. +971502282762, Fax +97172077120, globenatur@hotmail.com

Nová pobočka založená koncem roku 2009, bude dovážet kosmetiku Ryor a medové dorty Marlenka, později portfolio rozšíří.

Kromě převzetí Visual Connection sro. lze za emirátskou investicí v ČR považovat koupi 100% podílu v Českých radiokomunikacích (a tím i 39,2% podílu v T-Mobile ČR) konsorciem firem, mezi nimiž je i abudhabská investiční skupina Al Bateen Investment Co. LLC. Cena této finanční transakce (1,2 mld EUR)

je největší soukromou investicí do nákupu kmenových akcií ve střední Evropě. Společnost Al Bateen Investment byla registrována ADCCI v dubnu 2003, její majitelé a společníci nejsou veřejně známí (pravděpodobně je v pozadí některý ze členů vládnoucí rodiny).

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Protože SAE nemají v České republice diplomatické ani obchodní zastoupení, adresují českému velvyslanectví v Abu Dhabi (dále ZÚ) a kanceláři CzechTrade Dubai poptávky jak firmy ze SAE, tak firmy z České republiky. Pro vlastní a individuální vyřizování poptávek jsou využívány databáze firem a publikace, které zajišťuje a na ZÚ zasílá Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, či které si ZÚ obstarává přímo (adresáře některých asociací). Jedná se např. o databáze Inform Katalog, Wer liefert was a Kompass, z publikací to jsou např. "Doing Business in the Czech Republic", časopis Czech Business and Trade a adresáře asociací. Z místních zdrojů to jsou ABC a HAWK Business Pages, rejstříky jednotlivých obchodních komor a adresáře volných zón. Individuální odpověď je v případě místních firem doplněna o zveřejnění poptávky prostřednictvím Správy českých center na portálu www.export.cz a Czechtrade na www.businessinfo.cz.

Poptávky místních firem po českém zboží lze rozdělit přibližně do 4 hlavních skupin:

Polotovary a zařízení pro petrochemický průmysl (např. trubky, chemikálie, ventily);

Subdodávky pro stavebnictví (cement, železo, dřevo ale i vlastní výstavba)

Spotřební zboží a potraviny (např. textil, podšívky, výrobky ze skla, sušené mléko, sýry);

Průmyslové výrobky (např. el. pojistky, součástky k rozváděčům, počítačové komponenty);

V odpovědi na poptávku obdrží místní firma od OEÚ ZÚ nejen konkrétní adresy firem v ČR, ale další nabídky informačních zdrojů resp. postupů k nalezení vhodného obchodního partnera (např. CzechTrade, CzechInvest, HK ČR, Asociace výrobců poptávaných produktů, apod.). Mimoto získají i odkaz na knihovny všech sedmi obchodních a průmyslových komor v SAE, které jsou vybaveny aktuálními materiály ekonomického charakteru o České republice.

Významným mezníkem roku 2007 bylo založení kanceláře české vládní agentury CzechTrade v Dubaji. Kancelář vyřizuje jak obecné úvodní dotazy českých firem týkající se trhu v SAE, tak poskytuje konkrétní služby, které mohou podle zadání a potřeb klienta zahrnovat např. zpracování základních charakteristik trhu (vývoj poptávky, trendy, struktura dovozu), určení tržních segmentů a produktů (typy zákazníků, produktové řady), analýza vlivu zahraničního prostředí (legislativa, clo, omezení zahraničního obchodu), poskytnutí základních informací o konkurenci (konkurenční firmy, distributoři), základní cenový průzkum pro cílový trh, monitoring veletrhů a výstav, apod. Jednou ze služeb může být také součinnost při vyhledávání místního zástupce v teritoriu, neboť cesta na zdejší trh je v naprosté většině možná právě touto formou. Téměř všichni koncoví odběratelé, jak státní sektor (ten v podstatě vždy), ale také stavební kontraktory, požadují, aby dodavatel výrobků, materiálů, komponentů, atd., které pocházejí ze zahraničí, byl reprezentován na trhu v SAE místní firmou. Tomu je přizpůsobena velká většina tendrů, kdy je požadováno doložení obchodní licence místního subjektu.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Rozvojová pomoc není Českou republikou poskytována. České republice byla poskytnuta humanitární pomoc na odstranění škod po záplavách v roce 2002 ve výši 20 000,- USD prostřednictvím Společnosti Červeného půlměsíce.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Struktura běžného účtu platební bilance ČR

Struktura běžného účtu platební bilance ČR	2003	2004	2005	2006	2007
	PRÍJMY				
Běžný účet (mil. Kč)	7 446,7	10 500,7	12 085,8	11 763,8	
Zboží, služby a výnosy	7 441,5	10 499,1	12 082,4	11 757,8	
- z toho zboží	7 176,0	9 468,0	11 592,1	10 936,6	
- z toho služby	170,0	271,7	241,4	298,9	
- ze služeb např. doprava	142,5	247,3	214,3	249,6	
cestovní	0,0	0,0	0,0	0,0	
ruch					
služby	0,0	0,1	0,0	0,0	
v oblasti stavebnictví					
výpočetní	0,3	0,0	0,1	0,0	
techniky a informační					
ostatní	23,2	6,2	14,4	26,3	
služby obchodní povahy					
osobní,	0,4	1,2	2,8	4,4	
kulturní, rekreační služby					

Zdroj : Česká národní banka

Struktura běžného účtu platební bilance ČR	2003	2004	2005	2006	2007
	VÝDAJE				
Běžný účet (mil. Kč)	1 887,4	875,0	771,3	1 331,8	
Zboží, služby a výnosy (mil. Kč)	1 873,4	868,1	768,9	1 295,1	
- z toho zboží	1 645,0	578,0	492,3	971,8	
- z toho služby	121,9	259,9	236,6	293,8	
- ze služeb např. doprava	25,4	4,8	5,9	13,9	
cestovní	0,0	95,7	92,4	94,2	
ruch					
služby	3,2	0,0	2,3	0,0	
v oblasti stavebnictví					
výpočetní	0,5	6,7	9,8	2,4	
techniky a informační					
ostatní	76,3	57,9	110,2	168,3	
služby					

obchodní povahy					
služby	finanční	2,2	90,6	5,1	4,6

Zdroj : Česká národní banka

V nových statistikách České národní banky nejsou SAE samostatně uvedeny. Z uvedených údajů za minulé období vyplývá velmi nízký podíl (okolo 2,5 %) služeb na celkovém vývozu do SAE. Naopak ve vývozu SAE do ČR mají služby velmi významnou roli a vzájemná bilance je téměř vyrovnaná.

Z českých firem poskytující služby nepůsobí přímo v SAE žádná, ale poskytování služeb mají ve své náplni nově otevřené pobočky našich firem - Contact Center Intl. FZC, Czech General Contracting Middle East LLC a InterCert Middle East. Perspektivní jsou dále určité služby v oblasti cestovního ruchu, stavebnictví a ITC. Jako jeden z námětů pro rozvoj exportu služeb v oblasti výpočetní techniky, software a telekomunikací navrhoval ZÚ Abu Dhabi zařadit veletrh GITEX Dubai (Gulf Information Technology Exhibition) mezi oficiální účasti ČR.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Základní podmínkou pro práci a dlouhodobý pobyt je udělení tzv. rezidenčního víza (Resident Visa) vázaného na pracovní povolení, které je platné pouze pro určitou konkrétní firmu. Tzn. že zde neexistuje systém typu amerických zelených karet, který by zaměstnanci umožňoval volně přecházet od jednoho zaměstnavatele ke druhému. Tento systém platí pro všechny cizince bez rozdílu.

V praxi to vypadá tak, že místní firma žádá pro svého nového pracovníka pracovní povolení na imigračním úřadu v tom emirátu, kde má svoji registraci a platnou licenci. K žádosti je třeba přiložit kopii pasu, fotografie a ověřené potvrzení o dosaženém vzdělání, které musí legalizovat Velvyslanectví SAE ve Vídni a superlegalizovat Ministerstvo zahr. věcí SAE. Pokud je vše v pořádku, přibližně za 10 dní vystaví Immigration Office pracovní povolení a tzv. Employment Visa, na které může zaměstnanec přijet do země. Po příjezdu absolvuje předepsané lékařské prohlídky (TBC, AIDS atd.) a podle jejich výsledku je vydáno rezidenční vízum, které je ve formě štítku nalepeno do pasu. Na štítku je uveden zaměstnavatel a pracovní pozice zaměstnance. Cena za vyřízení je cca 3 000 AED + poplatky za legalizace, vízum má platnost 3 roky. Během platnosti víza lze přerušit pobyt v SAE maximálně na 6 měsíců v řadě.

Pokud je pracovní poměr z jakýchkoliv důvodů ukončen, zaměstnavatel rezidenční vízum zruší a pracovník má 30 dnů na to, aby si našel nové zaměstnání. Pokud se mu to v tomto termínu nepodaří, musí opustit zemi, jinak se vystavuje postihu za nelegální pobyt.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Velmi dobré vztahy ČR - SAE v rovině politické, posílené i častými soukromými cestami místní elity do ČR (lázně), dávají dobré předpoklady k rozvoji ekonomických vztahů. Místní trh lze doporučit i pro malé a střední firmy, jejichž flexibilita může být rozhodující výhodou při získání místního zákazníka.

Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej - dodávky státnímu sektoru jsou specifické způsobem realizace, neboť vypisovaných soutěží se mohou účastnit pouze licencované místní firmy, a to ještě pouze v emirátu, kde mají registraci. To znamená, že firmě nestačí registrace např. v Abu Dhabi k tomu, aby se mohla zúčastnit tendru v Dubaji. Některé tendry státního sektoru mohou být určeny pro re-exporty v rámci GCC evt. do Indie, Iránu, Pákistánu. Státní zakázky pro organizace, jako je např. Abu Dhabi National Oil Company (ADNOC), Abu Dhabi Water and Electricity Authority (ADWEA), Dubai Water and Electricity Authority (DEWA), apod. se realizují výhradně tendrovým řízením. Odlišný postup, tj. přímý prodej bez místního zástupce, může být uplatněn pouze u dodávek vojenskému sektoru nebo ozbrojeným složkám ministerstva vnitra.

Podmínkou pro úspěšný rozvoj obchodních aktivit se soukromým sektorem je buď založení vlastní pobočky anebo spolupráce s místní firmou, resp. občanem SAE. Tento vztah může mít i písemnou formu jmenování zástupce, tzv. Commercial Agent. Uvážlivá volba agenta a vhodný typ spolupráce (exklusivita) jsou proto důležitými předpoklady pro fungování firmy v teritoriu. Všem firmám se proto doporučuje využít před uzavřením smlouvy všechny dostupné informace (komerční, bankovní apod.) o agentovi, jeho postavení, důvěryhodnosti a kvalitě. Jakákoliv smlouva s místním partnerem musí být registrována na Ministerstvu hospodářství a obchodu SAE, čímž je vyloučena možnost, aby za zahraniční firmu (osobu) vystupoval jiný zástupce, resp. několik zástupců. Ze smlouvy o zastupování je proto velmi obtížné se bez souhlasu emirátského partnera vyvázat, protože takový souhlas se získává zpravidla velmi zřídka, a to ještě prostřednictvím soudu. Doporučuje se proto podpis smlouvy neuspěchat a pečlivě zvážit. Tato situace by se měla postupně zlepšovat, neboť SAE ve snaze dostat svým závazkům ve WTO připravují zavedení arbitrážního řízení u obchodních komor a zákon o uznávání zahraničních arbitrážních a soudních rozhodnutí v ekonomické oblasti.

Potvrzuje se, že trvalá přítomnost schopného zástupce nebo českého pracovníka umožní firmám postupně poznávat trh a budovat trvalé a užitečné obchodní kontakty.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Získání zaměstnání v některé státní organizaci je přes vypsání výběrová řízení zpravidla otázkou správných osobních kontaktů. Dále kvalifikační požadavky mnohých soukromých firem (např. plynulá arabština, předchozí praxe v některé arabské zemi) již dopředu snižují šance arabsky nemluvicích cizinců na pracovní uplatnění. V SAE působí rozvinutá síť cca 150 zprostředkovatelských agentur, které uveřejňují nabídky pracovních míst v denním tisku. Uzavření pracovní smlouvy musí být doprovázeno nezbytnými formalitami, kterými jsou změna vstupního víza na rezidenční povolení, získání pracovního povolení a zdravotního pojištění. Tyto formality zajišťuje zaměstnavatel, který je rovněž povinen složit bankovní záruku za svého zaměstnance ve výši 3 000,- AED. Rezidenční a pracovní povolení jsou registrována u úřadů SAE (rezidence u přistěhovaleckého úřadu příslušného emirátu a pracovní povolení u ministerstva práce a sociálních věcí SAE). Od počátku je nutno věnovat důkladnou pozornost naprosto všem podmínkám uzavírané pracovní smlouvy (např. úhradě a kvalitě ubytování, formě výplaty mzdy, poskytování cestovního pasu zaměstnavateli atd.) a nespokojit se s ústním příslibem ani všeobecným písemným příslibem, tzv. „Letter of Intent“.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Český podnikatelský subjekt má prakticky na výběr 3 formy vlastního zastoupení v SAE:

1. Branch Office of Foreign Company - nemá vlastní právní subjektivitu a je považován za součást mateřské firmy, která může vlastnit 100% podíl. Podmínkou je jmenování místního sponzora (Service Agent), který musí být lokální národnosti a který garantuje, že činnost kanceláře odpovídá místním normám a vydané licenci. Tak zde bylo registrováno zastoupení a.s. Škodaexport a ROSS Holding.
2. Limited Liability Company LLC – obdoba našeho s.r.o. Může být založena 2-50 členy, min. kapitál např. v Dubaji je 300 000 AED (82 000 USD) z čehož minimálně 51% podíl musí vlastnit občané místní národnosti. Rozhodovací pravomoci a vytvořený zisk může být ale po dohodě rozdělen v odlišném poměru. Touto formou pracuje např. E & I Emirates LLC, zastoupení českých firem Manag, Pento a Elcom.
3. Free Zone Establishment FZE nebo FZCO – zvláštní právní forma platná pouze pro zóny volného obchodu. Může neomezeně podnikat v rámci volné zony a směrem ven ze SAE, pro aktivity uvnitř SAE musí mít místně registrovaného partnera. Mateřská firma je oprávněna vlastnit 100% podíl. Touto formou je např. v Jebel Ali Free Zone registrováno více než 3 tis. různých firem včetně zastoupení některých nadnárodních společností pro celý region BV. Z českých zastoupení takto pracuje m.j. Preciosa Gulf FZCO, Techno Line (Ravak) FZE, Kopos Electro FZE.

Při zakládání **Joint Venture** nebo **Branch Office** je nezbytné při žádosti o licenci a registraci předložit nájemní smlouvu, neboť žádná firma nemůže v SAE existovat bez kanceláře resp. bez adresy. Najít vyhovující prostory není těžké, těžší je vyrovnat se s výškou nájemného. Kanceláře musí splňovat hygienické a bezpečnostní podmínky, což pověřené orgány státní správy důsledně a pečlivě kontrolují. Čerstvé zkušenosti s registrací firmy má dubajská kancelář CzechTrade.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Požadavky na propagaci, marketing, reklamu a využívání HSP jsou značné, vzhledem k ostré konkurenci na trhu. Rozhodující je kromě kvalitního předvedení zboží také jeho kvalita, cena a vyhovující dodací lhůta atd. Také u již zavedeného zboží je pravděpodobnost získání nových zákazníků vyšší s využitím osobních kontaktů. Katalogy a informační letáky, barevné, názorné a po grafické stránce nápaditě zpracované, dělají zboží mnohem atraktivnější. Doporučuje se u nich dvojjazyčný anglicko-arabský text, neboť bez takto zpracovaných katalogů nelze ve většině případů ani zahájit jednání. U potravinářského zboží jsou kromě uvedené propagace vhodné a často používané ochutnávky v místě prodeje.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Spory je doporučeno řešit vzájemnou dohodou a vyhnout se soudní cestě. Dojde-li k ní, spor se řeší u soudu příslušného emirátu, záležitost je možno finalizovat u Mezinárodního soudu např. v Londýně, Vídni či Paříži. Obecně lze říci, že to je cesta velmi neschůdná, zdlouhavá, nákladná, a navíc s nejistým výsledkem.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Pro český subjekt, který nemá v SAE vlastní pobočku, je prakticky nemožné účastnit se tendrového řízení. Systém předkvalifikací a tendrových podmínek je "ušit na míru" místním subjektům a většinou je registrace v daném emirátu výslovně v podmínkách vyžadována. Naším firmám nezbyvá nic jiného, než se tendrů účastnit prostřednictvím svých zástupců.

Zadávání veřejných zakázek pak probíhá tak, že zákazník-zadavatel určí výběrem konzultanta, který vypracuje podmínky zakázky nebo projektu a se souhlasem zadavatele vypíše tendrové řízení. Osobní kontakt místních licencovaných dodavatelů s konzultantem jim dává pochopitelně předstih před konkurencí a tendr jim je potom přizpůsoben nebo předem velmi známý.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Místní trh je velmi náročný a vyžaduje uplatňování nejmodernějších prodejních a obchodních praktik včetně **koordinované propagace** a podpory prodeje. Základním předpokladem úspěchu je rychlá reakce na poptávky, pružné vyřizování obchodních případů, nabídka výrobků a zboží, které odpovídají normám ISO, BSS a DIN, případně normám americkým. Samozřejmostí je dvojjazyčný anglicko-arabský text katalogů a prospektů, etiket označujících zboží a návodů k použití.

Rizikem je nesplnění slibů daných místním partnerem (sponzorem), resp. jeho předstíraný zájem či vliv v zájmové oblasti českého partnera na místním trhu. K omezení potenciální konkurence ve prospěch zboží nebo firem z vlastní země využívá sponzor svých obchodních kontaktů nebo vlivného postavení ve výkonném managementu soukromých i státních firem. Neseriózní místní sponzor vzhledem k výhodě znalosti arabského jazyka může často jednání různě ovlivňovat a protahovat s cílem získat pro sebe další finanční prospěch ve formě provize. Před navázáním těsnější obchodní spolupráce je proto žádoucí si opatřit kromě jiných i standardní komerční informaci, kterou o firmách poskytují specializované agentury. Finančně nejvýhodnější je jednoznačně CzechTrade Dubai:

CzechTrade Dubai

Dubai World Trade Centre, 7th Floor, Sheikh Zayed Road

P.O. Box 9204, Dubai, U.A.E.

Tel. + 971 4 3097018

Fax + 971 4 3313493

dubai@czechtrade.cz

Ing. Jiří Zavadil – ředitel zastoupení

The GCC Business Center

Al Attar Tower, Sh. Zayed Road

P.O. Box 71140, Dubai Office no, 202

Tel: + 971-4-3217378

Fax: + 971-4-3217379

Email : gane@thegccbusinesscenter.com

Web : www.thegccbusinesscenter.com

Managing partner : Ms. Leila Camilla Gaaserud

Emirates Business & Management Consultant

804, 8th Floor. Green Tower

P.O. Box 5051, Dubai

Tel: + 971-4-2283333

Fax: + 971-4-2274000

Email : ceo@ebmconsultant.ae

Web : www.ebmconsultant.com

Consultant : Mr. R.K. Jubta

Business Enterprises Services

P.O. Box 30514

Abu Dhabi, U.A.E.

Tel: +971-2-6420520 / 6420424

Fax: +971-2- 6420424

Email: besuae@emirates.net.ae

Operation manager: Raid Abu Hudfa

Incite Marketing Research

P.O.Box 62011

Dubai, U.A.E.
Tel: +971-4- 3911991
Fax: +971-4- 3904644
Email: info@incitemar.com
Manager Director: Mr. Jan Stuffers

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Nedostatečná celní kontrola způsobuje problémy s dovozem a re-exportem zboží, které porušuje pravidla o ochraně duševního vlastnictví. Jedná se zejména o padělky značkových výrobků v oblasti automobilových náhradních dílů, kosmetiky, farmacie a rychloobrátkového zboží (FMCG). Podle zprávy Brand Owner`s Protection Group většina těchto padělků pochází ze zemí jihovýchodní Asie (52 %) a Středního východu (26%). Mezi nejvíce postižené společnosti patří např. BMW, British American Tobacco, DaimlerChrysler, Procter & Gamble, Unilever a d.

Místní orgány státní správy se snaží tyto problémy řešit, ale jako vždy proti této snaze stojí zájmy velmi vlivných obchodních kruhů z řad emirátských, iránských a dalších občanů. Emirátům a zvláště dubajským volným zónám tak stále aktuálněji hrozí označení „černé díry“, kde bez kontroly tranzituje různé zboží od zdraví škodlivých léků až po komponenty iránského jaderného programu. ZÚ doposud zaznamenal jeden případ porušení práv duševního vlastnictví ve vztahu k českým subjektům, a to zneužití značky Dermacol při dovozu kosmetiky z Číny.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Platební podmínky jsou vzhledem k rozvinutému bankovnímu a finančnímu sektoru s přítomností jak zahraničních bank, tak zahraničního managementu v místních bankách, na standardní světové úrovni. Běžně používanou platební podmínkou je platba akreditivem, finanční převody jsou rychlé a platební morálka je obecně velmi dobrá. Přesto např. podíl nekrytých či falešných šeků činí v SAE cca 5,5 % oproti evropskému průměru 1 %, což se projevuje všeobecně velmi rozšířeným odmítáním osobních šeků. Vyšší podíl neplatných šeků je ovlivněn především vysokým počtem cizinců, kteří v mnoha případech platili šeky krátce před svým konečným odjezdem.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Spojené arabské emiráty a zvláště Dubaj je centrem nejvýznamnějších veletrhů celého regionu. Nabídka vystavovatelů se zde setkává s poptávkou ze zemí Blízkého a Středního východu, severní a východní Afriky, indického subkontinentu a dokonce i asijských republik bývalého SSSR. Liberální prostředí a výborný marketing Dubaje přispívá k tomu, že veletrhy mají vysokou návštěvnost a v některých oborech patří k největším v celosvětovém měřítku.

Hlavní veletržní sezóna začíná obvykle v druhé polovině září, kdy se klimatické podmínky již pomalu vrací do normálu, emirátská část obyvatelstva je zpět z letní dovolené (na kterou odjela v červnu) a místní firmy a státní instituce začínají opět normálně pracovat. Většina hlavních výstavních akcí je organizována na výstavišti World Trade Centre v Dubaji, dalšími výstavními středisky je Abu Dhabi a Sharjah. Poslední léta jsou charakteristická větším pořádáním akcí odborných a snižováním počtu všeobecných výstavních akcí.

Nejdůležitější veletrhy:

ARAB HEALTH(25. – 28.1. 2010) představuje největší regionální přehlídku výrobků a služeb, které se týkají zdravotnictví, doplněnou o 18 mezinárodních konferencí. Podle názoru přímých účastníků se veletrh vypracoval již na druhé místo mezi světovými přehlídkami zdravotnictví, hned za veletrh Medica Dusseldorf. V roce 2010 byly organizovány společné expozice českých firem agenturou CzechTrade Dubai a firmou Arabesque sro. <http://www.arabhealthonline.com/>

ARABIAN TRAVEL MARKET (4. – 7.5. 2010) - mezinárodní veletrh cestovního ruchu ATM je bezkonkurenčně nejdůležitější veletrh svého druhu v celém regionu Blízkého a Středního východu. Vloni se celkem na ploše 24.600 m² představilo 2.600 vystavovatelů z 64 zemí celého světa, což je opět více než 10% nárůst. Během prvních 3 dnů, které byly vyhrazeny pouze pro odbornou veřejnost, veletrh

navštívilo 12.305 návštěvníků. Pro rok 2010 opět zastřešuje společnou expozici českých lázní, hotelů a cestovních kanceláří agentura CzechTourism. <http://www.arabiantravelmarket.com/>

GITEX TECHNOLOGY WEEK (17. – 21.10. 2010) – Gulf Information Technology a souběžně pořádaný GulfComms je třetím největším světovým veletrhem ICT. GITEX je vhodnou platformou pro firmy podnikající v IT a telekomunikacích (a ČR je v tomto segmentu poměrně silná) a je proto škoda, že o veletrh není u nás zájem. <http://www.gitex.com/>

ADIPEC (1. – 4.11. 2010) – bienále Abu Dhabi Petroleum Exhibition & Conference je spolu se zbrojním veletrhem IDEX jediným skutečně velkým mezinárodním veletrhem, který se nepořádá v Dubaji, ale v Abu Dhabi. Velkolepá přehlídka firem podnikajících v petrochemickém průmyslu se tradičně koná pod záštitou prezidenta SAE a vládce Abu Dhabi šejcha Khalify bin Zayed al Nahyana. České firmy se veletrhu obvykle neúčastní. <http://www.adipec.com/>

INDEX (8. – 11.11. 2010) – veletrh nábytku, interiérových řešení a všeho, co má něco společného s bydlením. Dubaj těží ze své polohy na křižovatce mezi 3 kontinenty a INDEX je tak místem setkání obchodníků a re-exportérů z celého regionu. Společnou expozici českých výrobců letos poprvé organizuje Hospodářská komora ČR. <http://www.indexexhibition.com/>

BIG 5 (21. - 24.11. 2010) – velký veletrh zaměřený na stavebnictví, má 7 tématických oblastí:

- Building & Construction
- Water Technology & Environment
- Air Conditioning & Refrigeration
- Cleaning & Maintenance
- Glass & Metal
- Bathroom & Ceramics
- Marble & Machinery

CzechTrade Dubaj organizuje letos společnou expozici pro české subjekty. <http://www.thebig5exhibition.com/>

IDEX (22. – 24.2. 2011) je jedna z nejvýznamnějších světových přehlídek zbrojního průmyslu. Veletrh je pořádán jako bienále od roku 1993 a významní světoví výrobci jej považují za vstupní bránu do odbytově velmi zajímavé oblasti MENA – tj. Middle East & North Africa. Celkem se minulého ročníku zúčastnilo 897 firem z 50 zemí, 33 zemí mělo vlastní národní pavilón a veletrh navštívilo 80 oficiálních delegací, vedených ve většině případů příslušnými ministry obrany (za ČR přijela ministryně V. Parkanová). Součástí byla i venkovní výstavní plocha, dynamické ukázky kolové a pásové techniky, vojenských člunů na umělém kanálu, přehlídka bitevních lodí a celá řada dalších doprovodných akcí společenského a obchodního charakteru.

Oficiální stánek České republiky byl organizován pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu ve spolupráci s Asociací obranného průmyslu ČR. <http://www.idexuae.ae/>

MIDDLE EAST ELECTRICITY, DIHAD, PRESTIGE, TEKNO, CABSAT (v roce 2010 společná expozice CzechTrade), **CITYSCAPE, INTERSEC, CONSTRUCT ABU DHABI, MIDDLE EAST METAL AND METALURGY, TOY FAIR, GULFOOD, HOTEL & OFFICE SHOW, AUTOMECHANIKA GULF** a další, například jenom kalendář dubajského výstaviště od ledna do června 2009 zahrnoval 78 (!) výstavních akcí.

Účast na některém odborném veletrhu, kterých se koná v průběhu roku několik desítek ve všech možných oblastech, je důležitým prvkem vstupu na trh. Na začátku je vhodná alespoň pasivní účast našich firem na takovém veletrhu pro získání základního pohledu do situace na trhu s konkrétními produkty, do cenové politiky zdejších firem, obchodních podmínek, atd. Poté lze uvažovat teprve o aktivní účasti v dalším roce a přípravu také využít na oslovení již konkrétních firem a potenciálních obchodních

partnerů. Pokud podnik přijede vystavovat na veletrh bez jakékoliv koncepce, konkrétních cenových nabídek, katalogů v (minimálně) anglickém jazyce, bez předběžného oslovení potencionálních budoucích klientů apod., nemá naději na úspěch.

Další informace a aktuální termíny veletrhů lze získat na adresách :

<http://www.dwtc.com/events/calendar.htm>

<http://www.adnec.ae>

<http://www.fairs-exhibs.com>

Výstaviště a mezinárodní veletržní centra:

Abu Dhabi National Exhibitions Co. Tel.: 00971-2-6446900

P.O.Box 5546

Fax: 00971-2-6446135

Abu Dhabi

Dubai World Trade Centre

Tel.: 00971-4-3321000

P.O.Box 9292

Fax: 00971-4-3318299

Dubai

e-mail: dwtcc@emirates.net.ae

Expo Center Sharjah

Tel : 00971-6-5551888

P.O.Box 3222

Fax: 00971-6-5552888

Sharjah

Fujairah Exhibition Center

Tel.: 00971-9-2231212

P.O. Box 1550

Fax: 00971-9-2231616

Fujairah

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Pro pochopení současné situace a podmínek pro investice a podnikání zahraničních firem v SAE je třeba vzít do úvahy historické souvislosti. Až do objevení obrovských ložisek ropy a zemního plynu začátkem 60. let patřily jednotlivé emiráty k nejhudším zemím tehdejšího světa. Zahraniční firmy z Evropy, USA a okolních zemí (Irán, Indie, ale i Bahrajn, Kuvajt) této zaostalosti využívaly k vlastnímu prospěchu a neměly logicky ani zájem na tom, aby se místní firmy rozvíjely a konkurovaly. Příjmy z ropy zůstávaly soukromým majetkem tehdejšího vládce emirátu Abu Dhabi šejcha Shakhbuta a nesloužily k rozvoji země. Po svržení šejcha Shakhbuta jeho mladším bratrem šejchem Zayedem v roce 1966 došlo k zásadní změně vládní politiky. Podmínky pro činnost zahraničních firem (a jejich investice v zemi) byly účelově nastaveny velmi tvrdě s cílem omezit zahraniční vliv na klíčové sektory ekonomiky a naopak preferovat a umožnit rozvoj místních firem. Z té doby pocházejí dodnes platné zákony např. o povinných 51% podílu místního obyvatele v každé společnosti, která chce být registrována. Cíle bylo dosaženo a po vzniku federace SAE již byl ekonomický život pod kontrolou státu anebo privátních společností, které založili místní občané.

Přístup k zahraničním investorům se začal měnit nejprve v emirátu Dubaj. Vládnoucí rodina si včas uvědomila, že jejich příjmy z ropy jsou vzhledem k limitovaným zdrojům časově omezené a bez rozvoje dalších odvětví nemohou udržet nastartovaný růst ekonomiky. Tak se Dubaj se zaměřila nejen na rozvoj obchodu, k čemuž má i historické předpoklady, ale i logistiky, letecké a námořní přepravy, turismu atd. K tomu potřebovala nalákat zahraniční firmy, pro které bylo nezbytné vytvořit atraktivní obchodní a investiční prostředí. Začaly vznikat zóny volného obchodu, kde zahraniční firmy mohou umístit nejen svá distribuční centra pro celý region, ale i průmyslovou výrobu zboží určeného jak pro místní trh, tak pro re-export.

V rámci zón platí pro pobočky zahraničních firem jiná pravidla, m.j.

- možnost vlastnit 100 % podíl ve firmě
- garantovaný počet pracovních povolení podle velikosti firmy.

K tomu se přidávají pobídky platné v SAE všeobecně – neomezená repatriace zisku a kapitálu, není zavedena majetková, spotřební daň, daň z příjmu fyzických ani právnických osob, DPH, existuje volná konvertibilita místní měny atd. V těchto zónách je pro zahraniční investory rovněž vytvořena kompletní obslužná infrastruktura včetně poboček obchodních komor, immigration office, recruitment agencies atd.

Hospodářsky nejsilnější emirát Abu Dhabi začal s reformami později, v podstatě až po smrti šejcha Zayeda v listopadu 2004. O to rychleji se diverzifikace ekonomiky rozvíjí nyní, kdy je podporována vysokými příjmy z prodeje ropných produktů. Vláda Abu Dhabi prostřednictvím ADDCI (Abu Dhabi Chamber of Commerce & Industry) zve zahraniční investory do země a při jednáních v poslední době zdůrazňuje, že zatímco dosud pouze nakupovali cizí zboží, tak nyní chtějí, aby se toto zboží vyrábělo v Abu Dhabi. Specialized Economic Zones (SEZ) jsou obdobou volných zón ostatních emirátů a i když se legislativa dokončuje tzv. za pochodu, záměr vlády je jasný - podporovat příliv zahraničních investic do země včetně vzniku společných podniků, kdy se od zahraničního partnera očekává především vklad know-how.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice (FDI) dosáhly v uplynulých letech následujících hodnot:

2004 10,0 mld USD

2005 10,9

2006	12,8
2007	13,2
2008	13,7

Ve druhém pololetí 2008 byl již citelný pokles zahraničních investic, přesto odhady na další období zůstávají optimistické hlavně díky rozvoji nových industriálních projektů v Abu Dhabi. Hlavními investory zůstávají USA, Japonsko a země EU.

9.3. České investice v teritoriu

České investice v teritoriu byly až do nedávné doby omezeny pouze na upsaný resp. provozní kapitál českých firem, které v SAE založily svou obchodní pobočku. Prvním skutečným investorem je firma EUWIN (European PVC Windows) FZC, která v oblasti Hamriyah Free Zone - emirát Sharjah – vybudovala v letech 2006-2007 vlastní podnik na výrobu plastových oken a dveří. V roce 2008 již zaměstnávala více než 50 zaměstnanců, na vedoucích místech jsou pracovníci z ČR a Slovenska.

Aktivně působí na místním trhu Vítkovice Holding a.s., který prostřednictvím své nově otevřené pobočky v Abu Dhabi jedná s potencionálními partnery o společných projektech a investicích v celém regionu (ocelové konstrukce, mosty, tlakové lahve).

Spolupráce VVS Verměřovice s Fujairah Feed Factory nemá formu přímé zahraniční investice, je ale příkladem technologické kooperace a přenosu našeho know-how.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Vzhledem k pokračujícímu trendu diverzifikace ekonomiky, závislé jednostranně na ropě, nabízí SAE řadu investičních příležitostí. Vládní představitelé na konferenci Emerging Abu Dhabi v listopadu 2005 uvedli, že bude pokračovat privatizace velkých státních podniků typu ADWEA (Abu Dhabi Water & Electricity Authority) a Abu Dhabi Municipality. Je třeba ale uvést značnou kapitálovou náročnost takových investic, protože projekty jsou svými rozměry gigantické. Například v energetice - tzv. 5th IWPP, Taweelah B extension - privatizace současné elektrárny a desalináčnické jednotky (1 000 MW + 94 mgd) a výstavba nových kapacit (1 000 MW + 66 mgd). Projekt, který získalo konsorcium firem vedených Marubeni Corp., dalšími členy jsou BTU Power USA, Powertec Malajsie a JGC Corp. Japonsko, má hodnotu 3 mld USD. EPC kontraktory jsou Siemens (elektrárna) a Fisia Italy (desalinace). Za těchto podmínek se jeví reálnější zapojení českých podniků na bázi subdodávek pro jednotlivé kontraktory spíše než přímá účast v privatizaci.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Politická nestabilita v regionu – jak již bylo zmíněno, hospodářský úspěch SAE do značné míry závisí na liberalizaci a politické stabilitě. Samotný region Blízkého a Středního Východu je vysoce rizikovou oblastí, kde dochází v posledních letech k pravidelným politickým konfliktům. Jisté riziko může spočívat i v konfliktech šíitského a sunnitského směru islámského náboženství. Při nejasné prognóze dalšího vývoje v Iráku, stejně tak jako nejisté situaci v dalším vývoji vztahů neislámského světa k Íránu, který se pravděpodobně hodlá stát středněvýchodní jadernou mocností, nelze zcela vyloučit eskalaci politického napětí. Pokud toto napětí přesáhne určitou hranici, bude tím ovlivněna i ekonomika SAE a český export do oblasti. Nicméně politická situace v SAE a ostatních zemí GCC je zatím stabilní a nepředpokládáme její zhoršení v nejbližší budoucnosti.

Vnitřní politická nestabilita – pozice vládnoucích rodin je velmi silná a navíc jsou jejich členové u lokálního obyvatelstva, které tvoří cca 18% populace, velmi populární i jako osobnosti. Další 82% obyvatelstva tvoří cizinci, kteří přijeli za prací a mají zájem na stabilním zaměstnání a výdělkem. Jakékoliv pracovní protesty jsou zatím pokojné. Politické strany ani odbory nejsou povoleny a neexistuje institut

voleb. Armáda i policie je špičkově vybavena a z větší části ji tvoří profesionálové z jiných arabských zemí (Alžír, Maroko). Z uvedených důvodů není pravděpodobné ohrožení z důvodu vnitřní politické nestability.

Zpomalení tempa růstu ekonomiky – protože Emiráty představují velmi otevřenou ekonomiku závislou na mezinárodním obchodu a podléhající cyklickým výkyvům na komoditním trhu, je třeba očekávat dopady světové finanční a ekonomické krize i na místním trhu. Krize zde zatím postihuje především realitní trh a na něj navázané stavebnictví, obrat k lepšímu je možné čekat v roce 2010. Současná korekce je ale k něčemu dobrá – trh se restrukturalizuje, ceny realit se vrátí k normálu, některé nesmyslné projekty se nebudou realizovat. Jinak je současná ekonomika SAE již natolik diverzifikovaná, že ji výrazně nepoškodilo ani snížení poptávky a cen ropy.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Výhled dalšího vývoje SAE podáváný nezávislými institucemi (např. Economist Intelligence Unit) je pozitivní. Šejch Khalifa bin Zayed al-Nahyan, jmenovaný prezidentem SAE v listopadu 2004, bude dále posilovat svou již tak pevnou pozici v čele státu. Šejch Khalifa byl korunním princem emirátu více než 30 let, v posledních letech již řídil státní operativu a jeho nástup k moci po smrti otce šejcha Zayeda byl proto pouze formalitou. Jeho mladší bratr, budoucí nástupce a současný korunní princ, šejch Mohammed bin Zayed al-Nahyan, sdílí stejné liberální vize a má i velmi těsnou vazbu na USA. Vztahy mezi emiráty jsou velmi silné, Abu Dhabi dominuje ekonomicky a podporuje finančně ostatní členy federace.

V zahraniční politice bude pokračovat pro-západní orientace země a nadstandartní spojení s USA (v poměru k ostatním zemím Zálivu). Panují pouze obavy z neúspěchu americké politiky v Iráku a případné další vojenské akce v regionu (Írán), která by politicky i ekonomicky poškodila SAE, stejně jako ostatní země GCC.

Po poklesu v roce 2009 se HDP vrátí k předchozímu růstu, především zásluhou Abu Dhabi a zvýšených cen ropy. Ve střednědobém horizontu dojde ke konsolidaci ekonomické situace v Dubaji, kde se vyčistí realitní trh a nastartuje nový růst. Bude obnovena důvěra světových bank, která přinese snížení ceny potřebných úvěrů a tím další podporu ekonomického rozvoje, který bude tentokrát postaven na reálných základech. Pozice Dubaje jako regionálního centra obchodu bude ještě posílena.

V dlouhodobém horizontu bude patrná jedna zásadní změna a tou bude posílení centralizace SAE, což jinými slovy znamená posílení vlivu nejsilnějšího emirátu Abu Dhabi na rozhodovací procesy v rámci celé federace. Dubaj se již nebude rozvíjet nezávisle a nekoordinovaně, ale ve větším spojení se svým silnějším sousedem. To je pozitivní moment, který přinese ekonomické i politické posílení SAE oproti okolním zemím GCC. Tak může paradoxně mít dubajská krize pozitivní dopad na další prosperitu celých Spojených arabských emirátů.

Nelze ani vyloučit pesimistický scénář dalšího vývoje SAE způsobený vnějšími politickými faktory. Region Blízkého a Středního východu nebude v nejbližších letech klidný. Případná eskalace napětí, další válečný konflikt nebo teroristický útok zaměřený na turistické cíle v SAE, zastaví současný rozvoj a příliv investic. SAE díky stabilním příjmům z produkce ropy ekonomicky přežijí, ale jejich cíl, vybudovat ze země středisko obchodu a turistiky na hranici mezi Západem a Východem, nebude naplněn.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Lze předpokládat, že sbližování – zejména v ekonomické a bezpečnostní oblasti – bude pokračovat v rámci zemí GCC (Gulf Cooperation Council – Saudská Arábie, Spojené arabské emiráty, Oman, Kuvajt, Bahrajn a Katar) rychleji než v rámci širšího arabského regionu. Členské státy Rady mají mnoho společného – od nerostného bohatství a ekonomik založených převážně na těžbě ropy a zemního plynu až po obdobné názory na většinu regionálních problémů a zahraničně-politickou vazbu na USA. Vládnoucí rody všech členských států sdílejí obavy z terorismu, islámského radikalismu a iránského vlivu v regionu. Za úspěchy jejich vzájemné spolupráce lze považovat volný pohyb (svých) občanů, možnost investovat v sousedních zemích včetně nákupu nemovitostí, kulturní výměnu a především mírové soužití zemí, jejichž obyvatelé v proti sobě stáli jako nesmiřitelní nepřátelé ještě v nedávné minulosti.

V ekonomické oblasti představuje šest zemí GCC především těžbu ropy 14,7 mil bpd, což je v současné době 17,5 % světové produkce. Od ledna 2008 by země GCC měly teoreticky vystupovat jako sjednocený ekonomický blok, přání je v tomto případě otcem myšlenky. Jakmile má dojít k prohloubení integrace, které by přeneslo část vlivu a rozhodovací pravomoci z jednotlivých zemí na ústřední orgán, politická vůle chybí a spolupráce států Rady přestává fungovat. Volnému pohybu zboží stále brání národní hranice, celní tarify nejsou unifikovány a některé země vyhlásily určité obory své ekonomiky jako strategické,

tzn. nepodléhající společným pravidlům. Rovněž společný postup vůči třetím zemím má své trhliny – viz Dohody o volném obchodu (FTA), které se Spojenými státy uzavřel samostatně Bahrajn a Omán.

Rozporuplná je i příprava na vytvoření měnové unie. Podle původního plánu z prosince 2001 měla měnová unie států Rady vzniknout nejpozději k 1.1. 2010. Prvním krokem bylo pevné svázání kursu všech národních měn s dolarem a tím i zafixování vzájemných směnných poměrů. Posléze členské státy stanovily závazná kritéria pro přijetí společné měny, které vycházejí z konvergenčních pravidel pro přijetí eura v zemích EU. Problémy začaly přesně v okamžiku, kdy se budoucí účastníci unie měli vzdát části své fiskální suverenity ve prospěch nového celku. Situaci ještě negativně ovlivnil dlouhodobý pokles dolaru, který kvůli pevnému kursu postihl i jejich národní měny. Omán oznámil v prosinci 2006, že není schopen splnit konvergenční kritéria, které se týkají především požadovaného rozpočtového deficitu a proto si přeje vstoupit do unie později. V květnu 2007 Kuvajt zrušil pevnou vazbu kuvajtského dináru k dolaru, který nahradil košem měn, s cílem zabrzdit rostoucí domácí inflaci. SAE v květnu 2009 překvapivě oznámily generálnímu sekretariátu GCC svoje rozhodnutí vystoupit z projektu měnové unie, na který se několik let připravovaly. Důvodem bylo rozhodnutí umístit sídlo budoucí centrální banky v Rijádu a nikoliv v Abu Dhabi, jak bylo všeobecně očekáváno a předpokládáno. Rozhodnutí jedné z klíčových zemí znamená s největší pravděpodobností úplný konec myšlenky měnové unie v Zálivu a nejsou vyloučeny ani další konsekvence ve vztazích SAE a dalších zemí GCC, především Saudské Arábie.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Za podstatné obory pro příští rozvoj českého exportu lze považovat:

Energetika– údržba stávajících kapacit, subdodávky pro nové elektrárny, propojení rozvodných soustav v rámci SAE a GCC.

Strojírenství– především výrobky z oblasti elektro, průmyslových kotlů, armatur, technologie pro zpracování dat, dodávky pro dopravní infrastrukturu (výstavba metra)

Zdravotnické zařízení a přístroje – velký zájem našich firem o veletrh Arab Health není náhodný.

IT technologie, služby, software – zde nejsou naše možnosti zdaleka využity, výrazně zaostáváme i za našimi sousedy z východní Evropy.

Spotřební zboží – velmi omezená místní výroba dává šanci na dovoz široké škály spotřebního zboží (je třeba ale počítat s velmi silnou cenovou konkurencí výrobců z Indie a Dálného východu, proto je třeba být odlišný, jedinečný a nabízet vyšší přidanou hodnotu).

Potravinářství– omezené jsou možnosti vývozu tradiční komodity – českého piva, ale jinak je trh otevřený stejně jako pro spotřební zboží.

Stavebnictví – je sice momentálně v útlumu, ale trh se transformuje a jsou šance nahradit zavedené dodavatele, kteří mají vyšší náklady než české firmy

Obvykle **prostřednictvím tendrů** bývají příležitosti také v oborech:

Speciální technika a vybavení pro ozbrojené složky – armáda, policie

Hutnické výrobky -díky rozvoji stavebního průmyslu přestávají stačit kapacity výroby železa a oceli, vzniká šance na dodávky oceli s možností zavedení vlastní výroby

Ovšem vstup do tendrů je pro zahraniční subjekty možný pouze, pokud mají v zemi místního partnera, což je zde standartní podmínka tendrů. Nabídka se podává přes tohoto partnera, který musí mít příslušnou licenci v daném oboru.

Ostatní obory

Osobní automobily, pneumatiky - automobilka Škoda Auto je zde již úspěšně etablována, ale vzrůstající počet vozidel v SAE obecně by mohl znamenat určitý prostor pro výrobce pneumatik a příslušenství.

Petrochemie - je stále hlavním průmyslovým odvětvím v zemi, příležitosti ale leží v oblasti subdodávek a specializovaných služeb. Pokud jde o možnosti exportu chemikálií, pak možnosti pro české firmy jsou spíše limitované.

Základním předpokladem pro uplatnění českého zboží ve zdejším vysoce konkurenčním prostředí je přidaná hodnota – schopnost nabídnout něco navíc, něco unikátního, co indičtí nebo čínští výrobci většinou neumí. Může tím být i např. poprodejní servis a typicky česká schopnost poradit si v nestandardních situacích. Samozřejmostí je velmi dobrá kvalita, nižší cena než u západních výrobců stejného typu produktu, znalost místních podmínek, koncepce a strategie prodeje, včetně nutných výdajů na zavedení nového produktu nebo služeb. Při vstupu na trh je potřeba nést i určité riziko a schopnost vydržet i částečnou ztrátu, než se začne počáteční investice vracet.

Mezi klíčové momenty při vstupu na místní trh však patří výběr obchodního partnera. Pro efektivnější zpracování emirátského trhu se doporučuje důrazný, ale rozvážný vstup na trh bez unáhleného uzavření smluvního vztahu s vybraným obchodním partnerem/sponzorem, který bude sloužit k ověření jeho spolehlivosti. Důrazně doporučujeme českým firmám obezřetnost před podpisem jakékoli smlouvy o spolupráci. Stává se, že firma podepíše smlouvu o exkluzivním zastoupení nebo odběru nejen pro SAE, ale také pro další země Zálivu s prvním obchodníkem, který se jí nabídne. V případech, kdy spolupráce nefunguje podle očekávání, není jednoduché od takové smlouvy odstoupit, či se z ní právně vyvázat.

Existuje ale řada pozitivních zkušeností našich subjektů, které prodávají do teritoria nejdříve bez smlouvy, pouze na základě objednávky z místní strany a teprve po delší spolupráci a oboustranné spokojenosti přistupují k zakotvení rámce další spolupráce s konkrétními podmínkami a povinnostmi obou stran do smlouvy o výhradním zastoupení nebo výhradním odběru.